

**T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**TÜRKİYE AMPUTE FUTBOL SÜPER LİGİ'NDE
OYNAYAN SPORCULARIN ZİHİNSEL
DAYANIKLILIK VE BAŞARI MOTİVASYONU
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hüseyin ESER

2022

ONAY SAYFASI

.....

Prof. Dr. Mesut AKSAKAL

Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Bu tez Yüksek Lisans Tezi standartlarına uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Yüksel SAVUCU

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Eyyup NACAR

Danışman

Yüksek Lisans Sınavı Jüri Üyeleri

_____

_____

_____

ETİK BEYAN

Kendime ait çalışmalar ile bu tez çalışmasını gerçekleştirdiğimi, çalışmaların planlanmasından, bulguların elde edilmesine ve yazım aşamasına kadar tüm aşamalarında etiğe aykırı davranışım olmadığını, bu tezdeki tüm bilgileri ve verileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, bu tez çalışması içinde yer alan ancak bu tez çalışmasının bulguları arasında yer almayan verilere, bilgi ve yorumlara kaynak gösterdiğimi beyan ederim.

Hüseyin ESER

Tarih:

İmza:

DANIŞMAN

Prof. Dr. Eyyup Nacar

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

ELAZIĞ

İTHAF

Bu tezi, benim bugünlere gelmemde en büyük pay sahibi olan; daima dertlerimle dertlenen, sevinçlerim ile mutlu olan, almış olduğum her kararda yanımda olan, hakkını asla ödeyemeyeceğim kıymetli anneme ithaf ediyorum.

Hüseyin ESER

Elazığ-2022

TEŞEKKÜR

Lisans döneminden bugüne kadar hayatımda çok önemli yeri olan, daima ilgi ve desteğini gördüğüm değerli danışman hocam Prof. Dr. Eyyup NACAR'a, beni akademik hayata yönlendiren ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen çok kıymetli hocam Doç. Dr. Atalay GACAR'a,

Değerli dostlarım; Mustafa DOĞRUL, Kubilay Çağrı CANPOLAT, Sümeyye BURÇ, Ayberk KIRDEMİR, Bayram SARIYILDIZ, Ferdi ONAY, Önder POLAT, Emrah POLAT, Ahmet Talha ATAÇ ve Mahmut DÖNER'e

Hayatımın ilk anından itibaren türlü hüzün ve mutlulukları birlikte göğüslediğimiz; yetişip bugünlere gelmemde her şeyimi borçlu olduğum, aldığım kararlarda sürekli arkamda olan aileme teşekkür ederim.

Hüseyin ESER

ELAZIĞ-2022

İÇİNDEKİLER

ONAY SAYFASI	ii
ETİK BEYAN	iii
İTHAF	iv
TEŞEKKÜR	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	x
1.ÖZET	1
2.ABSTRACT	3
3. GİRİŞ	5
3.1. Ampute	8
3.1.1. Ampute Nedir?	9
3.1.2. Ampute Futbolu	9
3.1.3. Ampute Futbolu Oyun Kuralları	9
3.1.4. Ülkemizde Ampute Futbol	12
3.2. Zihinsel Dayanıklılık	14
3.2.1. Zihinsel Dayanıklılık Nedir?	14
3.2.2. Zihinsel Dayanıklılığın Önemi	15
3.2.3. Zihinsel Dayanıklılık Modelleri	16
3.2.4. Sporda Zihinsel Dayanıklılık	17
3.3. Motivasyon	18
3.3.1. Motivasyon Nedir?	18
3.3.2. Motivasyon Çeşitleri	19
3.3.2.1. İçsel Motivasyon	19
3.3.2.2. Dışsal Motivasyon	20
3.3.3. Sporda Motivasyon	20
3.3.4. Başarı Motivasyonu	21
3.4. Zihinsel Dayanıklılık ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişki	23
3.5. Araştırmanın Konusu	24
3.6. Araştırmanın Amacı	24
3.7. Araştırmanın Önemi	25

3.8. Araştırmanın Hipotezleri	25
3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları	25
4. GEREÇ ve YÖNTEM	26
4.1. Araştırma Evreni	26
4.2. Veri Toplama Araçları	26
4.2.1. Sporda Zihinsel Dayanıklılık (SZDE)	27
4.2.2. Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ)	28
4.3. Verilerin Analizi	28
5. BULGULAR	31
6. TARTIŞMA ve SONUÇ	62
7. KAYNAKÇA	76
8. EKLER	81
9. ÖZGEÇMİŞ	86

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1.	Sporcuların Yaş İlişkin Dağılımları	31
Tablo 2.	Sporcuların Medeni Duruma İlişkin Dağılımları	31
Tablo 3.	Sporcuların Eğitim Düzeyine İlişkin Dağılımları	31
Tablo 4.	Sporcuların Aktif Olarak Spor Yapma Süresine İlişkin Dağılımları	32
Tablo 5.	Sporcuların Aynı Antrenörle Çalışma Süresine İlişkin Dağılımları	32
Tablo 6.	Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	33
Tablo 7.	Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	33
Tablo 8.	Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Analizi	34
Tablo 9.	Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Analiz	36
Tablo 10.	Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde Oynayan Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi	38
Tablo 11.	Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde Oynayan Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi	41
Tablo 12.	Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Analizi	43
Tablo 13.	Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Analizi	46
Tablo 14.	Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde Oynayan Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Aktif Olarak Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Analizi	49
Tablo 15.	Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde Oynayan Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Aktif Olarak Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Analizi	52

Tablo 16. Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde Oynayan Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Aynı Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine Göre Analizi	55
Tablo 17. Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Aynı Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine Göre Analizi	58
Tablo 18. Zihinsel Dayanıklılık ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi	60

KISALTMALAR LİSTESİ

F	: F-Değeri
N	: Örnekleme / Gözlem Sayısı
p	: Anlamlılık Düzeyi
SÖBMÖ	: Spora Özgü Başarı Motivasyon Ölçeği
Ss	: Standart Sapma
SZDE	: Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri
TBESF	: Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu
$\bar{x}$	: Ortalama
%	: Yüzde
t	: t-testi

1. ÖZET

Araştırmanın amacı, Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu'na bağlı olan ve Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde mücadele eden ampute sporcularının zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi ve çeşitli değişkenlere göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının belirlenmesidir.

Araştırmanın evrenini; Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu'na bağlı olan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde mücadele eden 13 takımda yer alan 280 ampute sporcu oluştururken, örneklemini ise; örneklem testine göre tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen ve gönüllülük esasına dayanan 177 sporcu oluşturmaktadır.

Araştırmamızda; demografik özelliklerin belirlenmesi için kişisel bilgi formu (Yaş, Medeni Durum, Eğitim Düzeyi, Spor Yapma Yılı, Antrenörle Çalışma Yılı), Sheard ve arkadaşları tarafından geliştirilen, Altıntaş ve Korunç tarafından Türkçeye uyarlanan Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri ve Wills tarafından geliştirilen, Tiryaki ve Gödelek tarafından Türkçeye uyarlanan Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22 paket programı kullanılmıştır. Basıklık ve çarpıklık katsayı değerlerine göre araştırma verilerinin normal dağılım sergilediği kabul edilmiştir. Gruplar arası ikili karşılaştırmalarda t-testi, ikiden fazla çoklu karşılaştırmalarda Anova testi ve gruplar arası anlamlı farklılıkların bulunması amacıyla LSD testi uygulanmıştır.

Sonuç olarak, katılımcıların zihinsel dayanıklılık düzeyleri demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık göstermezken, spora özgü başarı motivasyona göre yaş, spor yapma yılı ve aynı antrenörle çalışma yılı

değişkenlerinde anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Ayrıca çalışmamızda, zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasındaki korelasyona ilişkin verilerde ise Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ampute Futbol, Zihinsel Dayanıklılık, Başarı Motivasyonu

2. ABSTRACT

EXAMINATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN MENTAL TOUGHNESS AND SUCCESS MOTIVATION OF ATHLETES PLAYING IN THE TURKISH AMPUTE FOOTBALL SUPER LEAGUE

The aim of the search is to examine the relationship between the mental toughness and success motivation of amputee athletes who are attached to the Turkish Physically Disabled Sports Federation and struggle in the Turkish Amputee Football Super League and to find out whether there is a significant difference according to various variables.

The population of the search; While 280 amputee athletes from 13 teams competing in the Turkish Amputee Football Super League, which is attached to the Turkish Physically Handicapped Sports Federation, constitute the sample; It consists of 177 athletes chosen by random sampling method according to the sample test and based on voluntariness.

In our research; Personal information form to determine demographic characteristics (Age, Marital Status, Education Level, Years of Playing Sports, Years of Working with a Trainer), Mental Endurance Inventory in Sports developed by Sheard and his friends ,adapted to Turkish by Altıntaş and Korunç, and developed by Wills, by Tiryaki and Gödelek. The Sports-Specific Achievement Motivation Scale adapted into Turkish was used.. SPSS 22 package program was used in the analysis of the data. According to the kurtosis and skewness coefficient values, it was accepted that the research data exhibited a normal distribution. The t-test was used for pairwise comparisons between groups, the Anova test for

multiple comparisons of more than two, and the LSD test to find significant differences between groups.

As a result, while the mental toughness levels of the participants did not show a significant difference according to the demographic variables, a significant difference was found in the variables of age, years of doing sports and years of working with the same trainer according to sport-specific success motivation. Furthermore, in our study, it was concluded that there is a significant relationship between the mental endurance and success motivation of the athletes playing in the Turkish Amputee Football Super League in the data on the correlation between mental toughness and achievement motivation.

Key Words: Amputee Football, Mental Toughness, Success Motivation

3. GİRİŞ

Spor, ruhsal ve bedensel açıdan insanoğlunu iyileştirerek onun sosyal bir varlık olmasını sağlayan önemli araçların başında gelmektedir. Günümüzde spora bakış açısı her geçen gün farklılaşmaktadır. Bu farklılaşma bazı yanlış düşünceleri de beraberinde getirmektedir. Spora bakış açısında yapılan en büyük yanlışların başında sporun yalnızca fiziksel güç ve dayanıklılıktan ibaret olduğunun düşünülmesidir. Çünkü sporda fiziksel güç ve yeterliliğin yanında en az onun kadar önemli zihinsel güç ve dayanıklılığın varlığını kabul etmek gerekir. Spor psikolojisinin her geçen gün öneminin artması ve popülerliğinin gelişmesinin nedeni de hiç kuşkusuz bundan kaynaklanmaktadır. Sporcu kendisini zihinsel ve fiziksel olarak iyi düzeyde geliştirirse yaşanan olumsuz ve stres yaratan durumlardan kolaylıkla sıyrılarak kendisinden bekleneni ortaya koyabilir. Zihinsel dayanıklılığı arttırmanın en önemli adımlarından biri ise sporcunun kendine ulaşmak için bir hedef belirlemesi ve bu hedefe ulaşmak için kendini motive ederek başarıya ulaşmasıdır.

Engellilik, insanoğlunun yaratılışından itibaren süregelen bir kavramdır. Kısa bir süre önceye kadar engelli bireyler, toplumda dışlanan ve ötekileştirilen insanlar olarak varlığını sürdürmekteydiler. Hatta bu durum o kadar vahim bir hal almıştı ki bazı dini inanışlara göre engelli bireyler için Allah'ın toplumları cezalandırdığının göstergesi görüşü kabul görmüştür. Sanayi İnkılâbı, Reform ve Rönesans Hareketleri ile insana verilen değer artmasıyla engelli bireylerinde toplum tarafından kabulü sağlanmış ve onların da toplumun birer parçaları olduğu görüşü kabullenilmiştir. Bununla birlikte engellilerin topluma karışmasının yolu

açılmış ve bu bireylerin rehabilitasyonunda ise sporun önemli bir yerinin olduğu görülmüştür (1).

Amputasyon ise insan vücudunun bölümlerinin herhangi bir sebepten ötürü kısmen ya da tamamen kesilmesi olarak tanımlanabilir. Amputasyondan sonra ortaya çıkan bedensel kayıp, kompensatuar hareketlerin ortaya çıkmasına ortam hazırlamaktadır. Atlama, yürüme, koşma gibi etkinliklerin azalması da aynı zamanda oksijen tüketim miktarının düşmesine neden olabilir. Bu işlevsel yetersizlikler ise günlük hayata tekrardan uyumu zorlaştırmakla birlikte bireyde psikolojik problemlere, iş ve sosyal çevrede olumsuzluklara sebep olabilir (2).

Günümüzde engelli kişilerin hem psikolojik hem de bedensel olarak sportif faaliyetler içerisinde bulunması kendi gelişimleri için oldukça önemli bir durumdur. Farklı engel sınıfları içerisinde bedensel engelliler grubunda bulunan ampute bireylerin spor ile bedensel performanslarının artırılması ve kaliteli bir yaşam sürmesi, sosyal hayatının aktif olmasının önemli ölçüde olması spor ile mümkün olabilir (2).

Farklı spor dallarıyla ilgilenen ampute sporcularının ilgisinin odağındaki en önemli spor branşı ampute futboldur. Ampute futbolu önemli sportif performans gerektiren, bir bacağı olmayan sporcuların kol değnekleri ile birlikte oynadığı bir futbol çeşididir (3).

Spor yapmak insanı ruhsal ve bedensel yönden olumlu etkileyen, davranışlarını güzelleştiren hem duyuşsal hem de devinişsel alanda belirli bir mesafe kat etmesini sağlayan önemli bir olgudur. Spor hem ruhun hem de bedenin gelişimi açısından en doğru etkinliktir. Bu sayede spor bireyin sosyalleşmesini ve çevreye adaptasyonunu sağlar (4). Sportif etkinliklerde sporcular birtakım

psikolojik çöküntülere ve fiziksel yüklenmelerle karşı karşıya gelebilir. Bu durumları en aza indirmenin kolay yolu spor psikolojisinden faydalanmaktır (5).

Son dönemlerde spor psikolojisi, dayanıklılığı artırma ve sportif davranışları anlamaya ve açıklamaya dönük yaptığı bilimsel çalışmalarla gündeme gelmiş, fazlasıyla adından söz ettirerek önemli bir çıkış trendi yakalamıştır (6).

Kendisini bedensel ve ruhsal olarak geliştiren birey hayatında yaşadığı olumsuz durumlara kolaylıkla uyum sağlayabilir. Bir başka ifade ile gerginlik ve stres gibi ruhsal dengesizliğe sebep olan durumu minimize eden durumun adı zihinsel dayanıklılıktır (7).

Zihinsel dayanıklılık; stres, çatışma, gerginlik gibi olumsuz ahval ile karşı karşıya kalan bireylerin bu durumu bir an önce giderip kendi normal haline dönmesi için kullanılan psikolojik kapasitenin genel adıdır (8). Zihinsel dayanıklılığı yeterli olmayan bireylerin karşılaşılan herhangi bir stres veya olumsuz durum karşısında herhangi bir mücadele direnci sarf edemezken zihinsel dayanıklılığı üst düzeyde olan kişiler ise karşılaştıkları herhangi bir olumsuz durumda daha özverili ve üretken davranarak bu oluşan kriz durumunu kendi lehine çevirmekte ustadırlar (8).

Motivasyon kavramı, bireylerin amaçladıkları hedef doğrultusunda sarf ettiği davranışlar bütünü olarak tanımlanabilir. Başlanılan işe devam etme arzusu ve bu arzunun seviyesi motivasyonu meydana getirir (9). Başarı motivasyonu ise verilen görevi kusursuzca kendinden beklenildiği ölçüde yerine getirme ve başarısız olmama ile tanımlanabilmektedir. Bir başka deyişle sürekli başarıya güdüsüne sahip olmaktır (10).

Sporda başarı motivasyonu kazanma güdüsü, yarışma hali, mücadele ruhu, rakiplere üstünlük kurma isteği gibi duygu durumlarında güdülerini kontrol etme

yetisidir. Bu gibi durumları etkileyen önemli etkenlerin başında spor yapan bireyin içerisinde yer aldığı ortam ve bu ortamın beraberinde getirdiği dışsal etkenlerdir. Bireyin burada yapması gereken şey ise kendisine uygun bir örnek model seçmesi ve seçtiği modelin yaptıklarına odaklanarak kendisini o doğrultuda motive etmesi gerekir (11).

Engelli bireylerin birçoğu düzenli ve belirli bir sistem dahilinde spor yapamamaktadır. Uzun vadede sporsuz kalma hali ise engelli bireylerde farklı sağlık sorunlarının baş göstermesi ihtimalini artırmaktadır. Bu sebeptir ki engelli bireylerin spora teşvik edilmesi ve spor yapmalarına engel olabilecek durumların da araştırılıp giderilmesi önemlidir (12).

Bu noktadan hareketle yapılan çalışmada; engelli bireylerin daha çok spor yapmalarını sağlamak ve onları toplumla olan ilişkilerini daha güçlü hale getirmek için ülkemize birçok ulusal ve uluslararası başarılar sağlamış olan ampute futbolcularımız ile görüşerek fiziksel performanslarının yanında spor psikolojisinin kolları olan başarı motivasyonlarını ve zihinsel dayanıklılık güçlerini ölçerek sürdürülebilir başarı yakalamak aynı zamanda engelli bireylerin spora katılımlarını artırabilmek amacıyla yapılmıştır.

3.1. Ampute

Ampute, kurtarılamayacak durumda zedelenmiş vücuttaki bir uzvu ameliyat sırasında uzvun kemiği ile kesilerek vücuttan ayrılması durumudur. Bu durum anlamsızca görünebilir ve hatta tıbbın bu kadar ilerlemesine rağmen neden bu denli ilkel bir işlem uygulanıyor diye de söylenebilir. Bu karar doktor açısından da hasta açısından da alınacak kararların en zorlarından biridir. Ancak durumun daha kötüye gitmemesi için bu kararı almak bazen mecburidir (13).

3.1.1. Ampute Nedir?

Ampute, bir bütünden küçük veya büyük fark etmeksizin bir parça çıkarılmasıdır. Bireyin uzvu herhangi bir kaza veya hastalık sebebiyle kesilmek zorunda kalabilir. Bu durum bazen hastanın hayatta kalabilmesi için bir zorunluluk gerektirebilir. Bireylerin uzuvlarından birinin (el, kol, bacak) kesilmesi sonucunda oluşan fiziksel kısıtlılığı tanımlamak amacıyla bu tabir kullanılır. Bedensel engel tabiri ile ifade edilebilecek birçok sakatlık durumu olsa da ampute tabiri yalnızca bedeninden bir uzvu kopmuş veya koparılmış kişiler için kullanılabilir. Yani kişinin ampute olarak nitelenebilmesi için vücudunun uzuvlarından herhangi birini kaybetmiş olması gerekmektedir (14).

3.1.2. Ampute Futbolu

Ampute futbolu engelli bireylerin sosyalleşmesine ve çevre ile ilişkilerinin güçlenmesine önemli katkı sağlayan, bir bacağı ampute olan bireylerin icra ettiği sportif performansa dayanan ve bilinen futbolda olduğu gibi önemli beceriye sahip olunması gereken ön kol destekli kanedyen yardımıyla oynanan bir oyundur (15).

Dünya Engelliler Spor Federasyonu tarafından yayınlanan kurallar ölçüsüne göre takımlar toplamda 14 kişiden oluşmakta ve bu oyuncuların 7 tanesi yedekte yer alırken 7 tanesi de 1 tanesi kaleci olmak şartı ile sahada yer alırlar. Futbolcular maç esnasında herhangi bir protezi kullanamazlar. Sahada yer alan aktif sporcuların tek taraflı olmak kaydı ile alt ekstremitte eksikliği olması şartı yer alırken bu durum kalecilerde ise üst ekstremitte eksikliği şartı vardır (15).

3.1.3. Ampute Futbolu Oyun Kuralları

Aşağıda ampute futbol kurallarına ilişkin bilgiler verilmiştir. Bu kurallar TBESF tarafından belirlenmiş esaslara göre hazırlanmıştır (16).

- İki ayağında birden amputesi olan bireyler müsabakalarda mücadele edemezler. Ancak bir bacağına protez kullanırsa oynamasında herhangi bir sakınca durumu yoktur.
- Futbolcuların ampute olan ayağının yer ile temas etmesine izin verilemez. Bu durum genellikle ampütasyonu diz altı bölümde yer alan sporcularda geçerlidir. Bunun sebebi ise diz altı ampütasyonlu sporcu yer ile temas sağladığında vücudun yükü iki bacağına birden dengeli bir şekilde dağılmakta ve bu durum futbolcuya avantaj sağlamaktadır. Bu avantajı önlemek ve önüne geçmek amacıyla amputeye maruz kalan bacağın maç süresi boyunca yer ile temasına izin verilmemektedir. Oyuncuların yer ile teması durumunda uyarılırlar. Uyarılara rağmen durum devam ederse oyun dışı bırakılırlar.
- Futbolcular ampute olan bacakları ve kanedyenleri ile topa bile isteye müdahalede bulunamazlar. Müdahale etmeleri durumunda ise oyuncular cezalandırılırlar.
- Kaleciler, kendi ceza alanları içerisinde topa el ve ayakları ile kontrol sağlayabilir ve gereken müdahaleyi yapabilirler. Ancak maç esnasında ceza alanlarından ayrılmaları yasaktır.
- Futboldan farklı olarak ampute futbolunda ofsayt kavramı yer almamaktadır.
- Beraberlik ile penaltı atışlarına kalan müsabakalar da dâhil olmak üzere kalecilerin penaltı atışı yapmalarına herhangi bir şekilde izin verilmez.
- Kalecilerin ceza sahaları içerisinde veya kale atışı yaptığı direkt ve endirekt kullanılan atışlarda topu rakip takımın yarı sahasına doğrudan gönderilmesi yasaktır. Göndermeleri halinde top rakip takıma verilir ve rakip takım ise orta yarı alandan direkt vuruş ile oyunu devam ettirir.

- Kalecilerin kendi ceza sahaları haricinde hiçbir yerden serbest vuruş kullanmalarına izin verilememektedir.
- Ampute futbolda, futbolda olduğu gibi taç atışı vardır. Ancak ampute futbolda kullanılan taç atışları ayak ile kullanılmaktadır.
- Ampute futbol maçlarında 3 tane hakem yer almaktadır.
- Maç süresi ile ilgili olan durumlar, (başlatma, durdurma, uzatma vb.) hakemin yetki alanında yer alır. Bununla birlikte müsabaka hakemi ve yardımcı hakemin müsabaka ile ilgili karar verme yetkileri ve sporcular için ise disiplin cezası verme hakları vardır.
- 3 hakemden iki tanesi oyun alanı içerisinde bulunur. Bu hakemler müsabaka hakemi ile yardımcı hakemdir. Diğer hakem ise “3. Hakem” adıyla yedek kulübelerinin orda görev yapmaktadır.
- Ampute futbol kale uzunluğu 5 metre eninde ve 2.20 metre yüksekliğindedir. Ceza alanı uzunlukları 8 metre uzunluk, 10 metre genişliktedir. Penaltı atışları ise kale çizgisinden 7 metre uzaklıkta yapılmaktadır.
- Orta saha çemberinin çapı 12 m uzunluğunda olup, serbest vuruşlarda ise baraj ile top mesafesi 6 m uzunluğundadır.
- Ampute futbol müsabakaları 25'er dakikalık iki devreden oluşmakta olup devre arası 10 dk'dır.
- Müsabaka yapan takımların her devre içerisinde 1'er adet mola kullanım hakları yer almaktadır. Bu molanın süresi 1 dakikadır.
- Oynanan maçın başlaması ya da devamının gelmesi açısından bir takımda 1 tanesi kaleci olmak şartı ile en az 4 oyuncu yer almak zorundadır.

- Bir ampute futbol takımında 1 tanesi kaleci olmak şartı ile 7oyuncu asil ve 1 tanesi kaleci olmak şartıyla 7 oyuncu yedek olmak üzere toplam 14 kişi yer alabilirler (16).

3.1.4. Ülkemizde Ampute Futbol

Ülkemize ampute futbol branşının kuruluş temelleri Prof. Dr. Kâmil Yazıcıoğlu ile birlikte atılmıştır. Türkiye’de ampute futbol müsabakası ilk defa 2003’te oynanmıştır. Uluslararası ampute futbol kurallarına göre çalışmalara başlayan kulüp ise Karagücü Ampute Futbol takımıdır. Ampute futbol daha sonra 2003 yılında Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu’nun faaliyetleri programına dâhil edilmiş ancak yapılan ilk karşılaşma 2004 yılında oynanmıştır (17).

- Ampute Futbol, Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu bünyesine dâhil olduktan sonra ülkemizdeki ve uluslararası bazı gelişmeler şunlardır;
- Türkiye’de yapılan ilk ampute futbol maçı 3 ve 4 Temmuz 2004 tarihinde 1. Gazi Ampute Futbol Turnuvası adı ile düzenlenmiştir. Turnuva da ise 3 takım mücadele etmiştir.
- Yine 2004 yılında Milli takımımız Ukrayna’nın Başkenti Kiev’de yapılan organizasyona katılmıştır.
- 2005 yılında Brezilya’da düzenlenen Dünya Ampute Futbol Şampiyonası’nda Millilerimiz 5. olmuştur.
- 2006 yılında Rusya’da yapılan Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası’nda Millilerimiz 5. olmuştur.
- 2007 yılında ülkemizde ilk kez 5 takımın katılımı ile Ampute Futbol Türkiye Şampiyonası yapılmıştır.

- 2007 yılında Antalya’da düzenlenen Dünya Ampute Futbol Şampiyonası’nda da boy gösteren milli takımımız 3. Olmuştur.
- 2008 yılında Antalya’da yapılan Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası’nda Millilerimiz 2. Olmuştur.
- 2008 yılında TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi’nde 2. Gazi Ampute Futbol Turnuvası yapılmış, düzenlenen organizasyonda 4 takım yer almıştır.
- 2008 yılında Manisa’da gerçekleştirilen 2. Ampute Futbol Türkiye Şampiyonası 11 takım katılımı ile düzenlenmiştir.
- Yine 2008 yılı içerisinde Türkiye Futbol Federasyonu başkanı Hasan Doğan Anısına 3. Ampute Futbol Türkiye Şampiyonası düzenlenmiş, yapılan organizasyon da 11 takım mücadele etmiştir.
- 2009-2010 yılı için Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu öncülüğünde Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nin kurulmasına karar verilmiş ve 26 Eylül 2009 yılında lig ilk kez lig düzeyinde oynanmaya başlamıştır.
- 2010 yılında Arjantin’de yapılan Dünya Ampute Futbol Şampiyonası’nda Millilerimiz 3.lük elde etmiştir.
- 2012 yılında Rusya’da yapılan Dünya Ampute Futbol Şampiyonasında Millilerimiz 3. olmuştur.
- 2014 yılında Rusya’da yapılan Dünya Ampute Futbol Şampiyonası’nda Millilerimiz 3. olmuştur.
- 2017 yılında İstanbul’da yapılan Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası’nda Millilerimiz 1. olarak tarihindeki ilk şampiyonluğunu elde etmiştir.

- 2018 yılında Meksika’da yapılan Dünya Ampute Futbol Şampiyonasında Millilerimiz dünya 2.si olma başarısı göstermiştir (18).
- 2021 yılında Polonya/Krakow’da yapılan Avrupa Ampute Futbol Şampiyonası’nda Millilerimiz 1. olarak ikinci şampiyonluğunu elde etmiştir (19).

3.2. Zihinsel Dayanıklılık

Zihinsel dayanıklılık, kişinin yaşamı boyunca önüne çıkan tüm engeller sıkıntılar alınan başarısızlıklar yaşanan olumsuz koşullar karşısında kendine olan özgüveni yitirmeden bu durumların üstesinden gelme özelliğidir. Beynimizi etkili bir şekilde kullanmanın yolları için ise doğru beslenme, yeterli uyku, egzersiz ve stres yönetimini doğru bir şekilde yapmaktan geçer (20).

3.2.1. Zihinsel Dayanıklılık Nedir?

Spor psikolojisi içerisinde yer bulan ve geliştirilebilen; insanda doğuştan var olabileceği gibi zaman içerisinde çaba ile de sonradan kazanılabilen bir özelliktir. Karmaşık yapıya sahip olduğundan birçok farklı tabiri yapılan zihinsel dayanıklılık kavramı yaş, cinsiyet, kültür ve yaşanan bazı zorluklara bağlı olarak da kişiler tarafından birçok farklı tanımlamalar yapılmaktadır. Birçok farklı tanımlama yapılsa da “hedefe ulaşmada önde gelen çok önemli bir psikolojik yetenek” olduğu görüşü herkes tarafından kabul görmüş bir düşüncedir (21).

Zihinsel dayanıklılık, bireyde olumlu ve uyum içerisinde yaşamı destekleyen aynı zamanda hayatın içerisinde daima var olan stres ve stresin yaşattığı durumları en aza indirgeyen kişilik özelliği olarak kabul görmektedir (22).

Bilişsel, ruhsal, bedensel ve sosyal özellikleri bir araya toplanmış kişiler zihinsel dayanıklılığı yüksek düzeyde olan bireylerdir. Bu özelliğe sahip olan bireyler gündelik olağan işlerine bağlı kalarak normal hayatlarını kontrol ederek yaşarlar (23).

Zihinsel dayanıklılığı yüksek olan bireyler ani karşılaşılabileceği problem durumlarında ise bunu kendileri için bir fırsat olarak görürler ve kolayca üstesinden gelebilirken zihinsel dayanıklılığı düşük olan bireyler için ise bu durum tam tersi şekilde kendisini gösterir. Ani gelişen problem durumlarında direnç gösteremezken, genellikle kaçınan bir tutum içerisinde ve başkalarının kontrolünde oldukları gözlenir (23).

3.2.2. Zihinsel Dayanıklılığın Önemi

Zihinsel dayanıklılık genel anlamda bir bireyin sergilemiş olduğu çaba ile alakalı kendisinden yapılması istenilenlerle rakiplerinden çok daha iyi bir şekilde mücadele etmeyi mümkün kılmak olarak tanımlanmıştır. Buradan hareketle zihinsel dayanıklılığın sporculara sportif manada bazı avantajlar elde ettiği söylenilebilir (24).

Yapılan inceleme ve araştırmalar son zamanlarda zihinsel dayanıklılığın performans ile olan ilişkisini doğrudan ya da dolaylı olarak ortaya çıkarmıştır. Araştırmacıların birçok seneler süren çalışmalarında dikkatlerini çeken zihinsel dayanıklılığın farklı boyutları içinde barındıran yapısı gereğince zihinsel dayanıklılığın hem keşfi hem de zihinsel dayanıklılıkla ortaya çıkan performans arasındaki ilişkiyi anlamak doğrultusunda bu konunun üzerinde yoğun olarak büyük bir ilgi ve merak ile birçok araştırma yapılmaktadır (24).

3.2.3. Zihinsel Dayanıklılık Modelleri

Zihinsel dayanıklılık kuramları üzerine yapılan alan yazın çalışmalarında 3 farklı zihinsel dayanıklılık kuramı karşımıza çıkmaktadır. Bu kuramlardan ilki 1955 yılında Kelly tarafından geliştirilen “Kişilik Yapısı Kuramı”dır. İnsanların, hayalleri, duyguları, düşünce ve davranışlarını gelişen durumlar sonucu ortaya çıkan beklentilerini karşılamaya çalışan modeldir (25).

“Kişilik Yapısı Kuramı” 2002 senesinde Jones ve arkadaşları ile birlikte yapılan çalışmalar ile spor ortamına göre kurgulanmıştır. Bu kuramdan yola çıkılarak zihinsel dayanıklılığı oyuncuların yoğun baskı durumunda veya zor süreçlerde konsantre, disiplinli, kararlı ve kontrolü sağlam bir düzeyde rakiplerinden daha aktif ve etkili performans ortaya koymaları şeklinde görüş beyanında bulunmuştur (26).

İkinci bir kuram olarak Raymond Cattell tarafından ortaya çıkarılmıştır. Cattell zihinsel dayanıklılığı “16 Faktörlü Kişilik Ölçeği” ile incelemiş ve bunun kişilik yapısının doğasının bir yapıtaşı olduğunu dile getirmiştir. Cattell, zihinsel dayanıklılığı yüksek yapıda olan insanları realist, özgür, bağımsız, sorumluluk alabilen, zorlukların üstesinden gelebilen dayanıklı kişiler olarak tanımlamıştır. Bu model psikoloji alanında çok tercih edilmemesine karşın spor psikolojisi alanında çok fazla talep görmüştür (27).

Zihinsel dayanıklılık ile alakalı üçüncü ve son kuram olarak karşımıza çıkan model ise Kobasa, tarafından ortaya konulan “Sağlam Kişilik Modeli”dir (28). Bu kuram Clough, Earl ve Swell tarafından geliştirilmiştir. Clough, Earle, Swell, zihinsel dayanıklılığı 2002 yılında 4C modeli ile açıklamışlardır. Modelin teorisine göre psikolojik dayanıklılığın temelinde 4 tane unsur bulunmaktadır. Bu unsurlar; kontrol, bağlılık, mücadele, güvendir (29).

3.2.4. Sporda Zihinsel Dayanıklılık

Sporda zihinsel dayanıklılık ise, sporcuların maç ve maç öncesi hazırlanma sürecinde, karşı karşıya kaldıkları sorunlarla rakiplerine nazaran daha iyi mücadele etmelerine katkıda bulunan üst düzey ve natürel düzeyde mühim bir psikolojik eleman olarak isimlendirilmiştir (30).

Zihinsel dayanıklılığı yetersiz olan oyuncular maç esnasında önemli sorunlarla karşı karşıya gelebilmektedir. Karşılarına çıkan bu sorunlar bedensel anlamda sporcuyla olumsuz yönde etkileyebilir. İnsan vücuduna gönderilen yüksek miktarda adrenal hormonu sporcunun verimini azaltır. Yüksek gerilime uğrayan kaslar sporcunun etkisini azaltmak ile birlikte esneklik ve koordinasyonu da kötü etkiler (31).

Zihinsel dayanıklılığı yüksek olan sporcular, mücadele ruhunu isteyen, kendisini her daim motive edebilen, kendisine inancı tam olan özgüveni yüksek ve zorlu dönemlerde dengesini ve kontrolünü her daim konsantre bir şekilde koruyabilen, belirli bir artan düzeydeki zorluk ve engellere karşılık veren başarısız dahi olsa yaşanan olumsuzluktan dolayı kendine olan inancı ve güveni korumayı başarabilen bireyler olma mücadelesi olan kişilerdir (32).

Zihinsel dayanıklılık, özellikle sporda maç esnasında bireyin azmi ve motivasyonunu onu galibiyetlere ve başarmaya götüren nedenlerin en başında gelmektedir. Bununla bağlantılı olarak zihinsel dayanıklılığın başarı ve zorlu süreçlere karşı daha fazla efor sarf edebilme ile bağlantısı olduğu gözlemlenmiştir (33).

3.3. Motivasyon

Motivasyon, hissedilen davranışları ortaya koymak için bireye gerekli olan enerjiyi sağlayan ve onu harekete geçiren güç durumuna denir. Birey hissettiği gücün de yardımıyla belirlemiş olduğu amaç yönünde istekli olma durumuna gelir. Motivasyon; bireyde birçok ilgi, ihtiyaç ve istekleri genel olarak kapsayan bir kavramdır (34).

3.3.1. Motivasyon Nedir?

Tanım olarak Motivasyon; teşvikte bulunma, isteklenme, harekete geçme gibi manalara gelen Latince “movere” sözcüğünden türetilmiştir. Bu kavram ise İngiliz ve Fransız dilinde yer alan “motive” sözcüğünden türetilmiştir (35).

Motivasyon kelimesi Türkçe anlamı itibarı ile güdü ya da harekete geçiren anlamlarına gelmektedir. Başka bir tabir ile motivasyon kişilerin belirledikleri hedeflere ulaşma amacıyla yapması gereken davranışları ortaya koyma şekli olarak tanımlanmaktadır. Temelinde güdü olarak tanımlanan motivasyon kavramından hareket ile spor ve egzersiz psikologları motivasyonun üç ana özelliğinden bahsetmişlerdir. Bu özellikler ise harekete geçiren güç, hareket sürdüren ve olumlu işlere yönlendiren güç olarak karşımıza çıkar (36).

Motivasyon; bir harekete geçme eyleme dökme işlemidir ve icra edilen bu eylemin bireylerin gereksinimlerini giderme ve gerekli tatmin etme becerisinin sürekli oldukça bireylerde devam eder. Bununla beraber motivasyon; istek ve güdülerin desteğiyle harekete geçme ve aynı zamanda bu hareketi başarıya ulaştırana kadar devam ettirme sürecidir (37).

Motivasyon, insan doğasını harekete teşvik eden, bu hareketin yörüngesini ve yoğunluk derecesini belirten, bir takım iç ve dış sebepleri ve bu sebeplerin nasıl

ortaya çıktığı ile ilgili olan özellikleri içerisinde barındırır. Başka bir söylem ile dile getirilecek olursa motive edilen bir davranışta her zaman bir amaç yer almaktadır (38). Motivasyonun tanımlarını genel olarak ortaya koyduğumuzda kişileri bir eyleme doğru yönlendiren içsel ve dışsal harekete geçiriciler “güdü” adı ile açıklanmaktadır (39).

3.3.2. Motivasyon Çeşitleri

Motivasyon türleri; “Dışsal Motivasyon (Extrinsic Motivation)” ile “İçsel Motivasyon (Intrinsic Motivation)” olmak üzere iki tane çeşidi vardır (40).

3.3.2.1. İçsel Motivasyon

İçsel motivasyon; asıl kaynağı kişinin kendi içinde oluşan dürtü ve istek uyandıran birtakım uyarıcılardır. Kişiyi bir işi öğrenmeye veya o işi uygulamaya iten şey aslından dışarıdan gelen baskı veya etkiler değil; bireyin kendi merak, istek ve arzularıdır. İçsel motivasyonun temelinde içsel armağanlar vardır. Örnek verecek olursak bireyin karşılaştığı herhangi zor bir durumun altından kalktıktan sonra “helal olsun bana, kazandım” şeklinde konuşması, kişinin kendisine karşı yaptığı içsel bir ödüllendirmedir. İçsel ödüllerin kullanımı bireylerin kişisel olarak kontrolünde yer aldığı için, aynı zamanda doğal bir durum olduğundan dışsal ödüllere nazaran oldukça kolay ve rahattır. Kişide öz kontrol becerisini gerektirmesi ile dış dünyaya bağımlılığını ortadan kaldırdığı için de oldukça önemlidir (41).

İçsel motivasyon da kişinin ilgisi, isteği ve ihtiyaçları yalnızca ona özgüdür. Dışarıdan etkilenme girişimleri olsa dahi karar alma ve harekete geçme konusunda son söz kesinlikle bireyin kendine aittir. İhtiyaç ve istekler bireyin; kimliği ile kişiliğini olduran, biyolojik ve psikolojik yapısıyla bireyde öğrenme durumlarını etkileyen faktörler tarafından belirlenir (41).

3.3.2.2. Dışsal Motivasyon

Dışsal motivasyon, birbirinden farklı bireyler vasıtası ile oluşan kişilere pozitif veya negatif anlamda etkiler gösterebilen, davranışın sıklığını artırıp azaltabilen hem manevi hem de ekonomik değerleri bir arada tutan güçlendirme ya da pekiştirmelerdir. Dışsal motivasyon kapsamında yapılan ödüllendirmeler maddi araç gereçler olabilir. Örnek verilecek olursa, verilen kupa, dağıtılacak para miktarı, sembolik madalya gibi ödüller tercih edilebilir. Dışsal ödüller yalnızca maddi materyallerden oluşmaz manevi kaynaklardan da verilebilir. Örnek verilecek olursa, takdir toplama, övülme vb. gururlandırılmış ve onurlandırılmış sözcükler gibi (42).

Dış motivasyon tabiri kullanıldığında akla ilk olarak, çalıştırıcı ve taraftar gibi faktörler gelmektedir. Bunun yanında dış etkenler tarafından verilen ya da kazanılan ödül ve armağanlar da bireyi spora yönlendirme konusunda önemli bir görev üstlenmektedir. Dış etmenler tarafından kazanılan ödül ve pekiştirmeler de motivasyonu önemli ölçüde sağlamaktadırlar. Dış etkenlerden kazanılan ödülleri yapılan çalışmalara Dâhil edersek, bu durumda bireyi içgüdüsel olarak da motive eder. Kazanılan başarılar ve alınan galibiyetler bireyin motivasyonu oldukça artırır. Kısaca içgüdüsel anlamda motive olan bireyler, dışarıdan gelen ödüllendirilmeleri ile de motivasyon düzeylerinde artış gözlenmektedir (42).

3.3.3. Sporda Motivasyon

Günümüzde ve yaşadığımız yaşantımızda spor önemli ölçüde insan topluluklarının beğeni ve yakın ilgi ile karşıladığı, önemli bir zamanı değerlendirme aracı halini almıştır (43).

Kulüplerde yer alan spor yöneticileri, takım çalıştırıcıları, uzun yıllardır sporun içerisinde yer alan profesyonel sporcular ve taraftarlar bütün spor faaliyetlerinin, bütün insanlığın yararına ve anlamlı bir uğraşı olarak anlaşılıp yapılmasına hizmet eden bireylerdir. Bu sebeple, spor bedensel, ruhsal, sosyolojik boyutta aynı zamanda kişiye özel durumları olan bir gerçekliğe sahiptir. Motivasyon anlam olarak, sportif etkinlikler içerisinde yer alan bütün olarak içerisinde yer alınan toplumun talep, istek-arzu ve beklentilerinin giderilmesi durumudur (43).

Spor faaliyetlerinin ulaşması gerektiği noktayı oluşturan sportif isteklendiriciler, etkinliklerin bireyin kendisi ile bu tarzda etkinliklerde yer alan sporcularla arasındaki yaşanan etkileşimleri olmak üzere 2 alan üzerinde incelenmektedir. Birinci bölümdeki motivasyon öncelikle spor aktivitesiyle doğrudan ya aktivitenin sonucu ya da başka bir üst düzey amaca ulaşmada spor aktivitesiyle birebir ilgilidir. Sporcular ile kurdukları iletişime göre motivasyonlar ise sosyolojik bir çevrede yer alan sporcularla doğrudan veya dolaylı olarak kendileri ile ilgidir (44).

3.3.4. Başarı Motivasyonu

Başarı motivasyonu kavram olarak; sporcunun herhangi bir yarışma içeren organizasyonda başarıya olan yaklaşması veya uzak olma yatkınlığı olarak değerlendirilebilir. Yapılan kavrama, başarıma isteği de üzerine eklendiğinde ortaya çıkan sonuçta başka bir tanımlama daha ortaya çıkmaktadır. İçinde bulunulan pek çok sportif durum, sporcunun kazanma arzuları, bedensel beceri ve yeteneklerine oranla çok daha fazla etkilenirler. Birçok sporcu rakiplerine oranla daha fazla başarı

isteği, arzu ve kararlılık sergilerler. Bu sebeple daha çok motivasyon ve başarıma güdüsü ile yaşarlar (45).

Başarı istek ve motivasyonu çok fazla olan bireyler, içinde buldukları ve sorumlu oldukları göreve karşı çok fazla hassasiyet içerisindedirler. Uğraştığı görevleri diğer bireylere oranla çok daha iyi yapma gayreti içerisinde olurlar. Yapılan deney çalışmalarında, başarı güdüsü yüksek olan ve bu güdüye ihtiyaç duyan bireyler, umutsuzluk, isteksizlik ve başarısızlık gösteren bireylere göre çok daha fazla başarılı sonuçlar elde ederler (46).

Sporda başarı motivasyonu, spor ile ilgilenen ve uğraşan bireyin ileri dönük, yani geleceğe dair istedikleri gerçekleştirmek amacıyla artma sonucunda meydana gelmektedir. Yaptığı bir işi başarmış olmasından ötürü alınan haz ve mutluluk, daha sonraki başarıları gerçekleştirme penceresinde spor ile ilgilenen bireyde yeni istek, arzu ve birtakım beklentiler ortaya çıkarır. Bu kavramda “sporda başarı motivasyonu” ya da “başarı motivasyonu” denir. Fakat başarı motivasyonu ile ilgili gelişim basamaklarının bir sınırı bulunmaktadır (47).

Her bireyden sürekli yüksek düzeyde başarı motivasyonu sergilemesi beklemek oldukça yersizdir. Aynı zekâ düzeyine sahip, ortak ya da birbirine benzer ortamda yetişmiş sporcuların başarı motivasyon düzeyleri sürekli olarak aynı düzeyde olamazlar. Bireyi olumsuz anlamda etkileyen durumlardan biri de bireyin yaşantısı ile beklentileri arasında oluşan tersliklerin görülmesi ve farkların olmasıdır. Bir örnek ile açıklanacak olursa, sporcu birtakım hareketleri kolayca yapabildiğinde, bu hareketlere yakın ya da bu hareketlerin bezer olanlarını da rahat ve üst düzey bir şekilde başarılı olarak üstesinden geleceğini düşünerek bir beklenti içerisinde yer alabilir. Ancak bu durumlarda da herhangi bir gelişim belirtisi

olmazsa, dengeyi kontrol edemezse veya düşük bir seviyede kontrol sağlarsa ümitsizliğe düşebilir. Sporcular sürekli olarak başarısızlık durumuna düşerse, “öğrenilmiş çaresizlik” denen durum ile karşı karşıya gelinir (47).

Sporun içerisinde yer alan her türlü kişi, kurum ve kuruluşların asıl amacı sporda üst düzey başarıları elde etmek için olabildiği üzere çaba sarf etmektedirler. Sürekli olarak bireylerin en yüksek performanslarını sergileyebilecekleri müsabakalar düzenlenmektedir. Sporun aynı zamanda dünya genelinde bir uluslararası propaganda unsuru olarak algılanmaya başlanmasından sonra spor içerisindeki rekabet duyguları oldukça artmıştır. Sporcuların var olan başarılarını korumak ve başarılarını artırabilmek aynı zamanda uluslararası platformda kendi ülkelerini iyi bir şekilde temsilini gerçekleştirmeleri için devletler kendi iç politikalarını hazırlarlar ve hazırlanan politikaları hayata geçirmek amacı ile de önemli ölçüde yatırım yapmaktadırlar (48).

Fakat günümüzde sporda çok ileri düzeye gelmiş ülkeleri ele aldığımızda özellikle birbirlerine bedensel anlamda eşit yetenek ve benzer çalışma ortamı sağlanan yüzlerce sporcudan yalnızca birkaç tanesi üst düzeyde performans gösterebilen düzeyindedir. Buda gösteriyor ki imkân ve yetenekleri birbirlerine çok yakın ve aynı şartlara sahip olmalarına karşın elde ettikleri başarılar farklı olmaktadır. Birçok sebep bu farklılığa neden olmuştur. Fakat bu sebepler içerisinde sporcunun motivasyonu her zaman en önemlilerin nedenlerin başında gelmektedir (49).

3.4. Zihinsel Dayanıklılık ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişki

Zihinsel dayanıklılık durumu ile başarı motivasyonu birbirini destekleyen iki önemli kavramdır ve arasında güçlü bir bağ yer almaktadır. Birey için başarının

sırrı öncelikle buna zihinsel olarak hazır olmaktır. Zihinsel olarak hazır olmayan bireyin başarıma güdüsü eksik kalır. Bu yüzden arasındaki ilişki kuvvetlidir. Zihinsel olarak motive olmuş birey başarıma arzusu ile motivasyonunu birleştirdiğinde başarı kendiliğinden ortaya çıkar.

3.5. Araştırmanın Konusu

Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde futbol oynayan ampute futbolcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin bazı değişkenler açısından karşılaştırıldığında elde edilen veriler sonucunda anlamlı bir ilişkinin olup olmadığını incelenmesi bu çalışmanın ana problemi olarak düşünülmektedir.

3.6. Araştırmanın Amacı

Spor da başarılı olmak için yapılan yanlışların başında sporun yalnızca fiziksel güç ve dayanıklılıktan olduğu düşüncesi gelmektedir. Hâlbuki sporda fiziksel güç ve yeterliliğin yanı sıra zihinsel güç ve dayanıklılığın önemini kabul etmek gerekir. Zihinsel olarak türlü zorluklara hazır olan birey beden olarak da kendini kolayca zorlu süreçlere kendini hazırlayabilir. Zihinsel dayanıklılığı arttırmanın en önemli yolu ise sporcunun kendisi için hedef belirlemesi ve belirlediği hedefler doğrultusunda başarıya ulaşmak için çabalamalıdır. Bu düşüncelerden yola çıkarak yaptığımız çalışmanın amacı, Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu'na bağlı olan ve Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde mücadele eden ampute futbolcularının zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasındaki ilişki durumunun çeşitli değişkenler doğrultusunda olumlu olup olmadığının incelenmesidir.

3.7. Araştırmanın Önemi

Tez sonucunda ortaya çıkan sonuçların Ampute futbolcularının etkili bir şekilde değerlendirilmesinde sporcular üzerinde oluşacak olumlu ya da olumsuz duygu durumlarının belirlenmesi sağlanacaktır. Ayrıca zihinsel dayanıklılığın sporcu üzerinde oluşturduğu etkinin onun başarı motivasyonuna ne ölçüde katkı sağlayıp sağlamadığı daha belirgin bir şekilde ortaya konulacaktır.

Hem zihinsel dayanıklılığın hem de başarı motivasyonun birbirine olan etkisinin ve ilişkinin inceleneceği bu çalışma her iki alana ilişkin literatüre ciddi bir katkı sağlaması beklenmektedir.

3.8. Araştırmanın Hipotezleri

- Ampute futbolu oynayan futbolcuların zihin antrenmanı yapmasının başarıya olan etkisiyle arasında anlamlı farklılık vardır.
- Ampute futbolu oynayan futbolcuların zihinsel dayanıklılık ile yaş durumu değişkeni açısından anlamlı farklılık vardır.
- Ampute futbolu oynayan futbolcuların başarıya olan motivasyonu durumuyla medeni durum değişkeni açısından anlamlı farklılık vardır.

3.9. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan futbolcularla sınırlıdır.
- Araştırmaya gönüllü olarak katılacak bireyler ile sınırlıdır.
- Veriler uygulanan anketin sonuçlarından elde edilen bilgilerle sınırlıdır.
- Ulaşılabilen kaynaklar ve araştırmacının yeterliliği ile sınırlıdır.
- Yüksek lisans için ayrılan süre ile sınırlıdır.

4. GEREÇ ve YÖNTEM

Araştırma; Türkiye Ampute Futbol Süper Lig Sporcularının Zihinsel Dayanıklılık ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesine yönelik yapılmış olup Anket (Survey) Yöntemi ile gerçekleştirilmiştir.

4.1. Araştırma Evreni

Araştırmanın evrenini; Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu'na bağlı olan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde mücadele eden 13 takımda yer alan 280 ampute sporcu oluştururken, örneklemini ise; örneklem testine göre tesadüfî örneklem yöntemiyle seçilen ve gönüllülük esasına dayanan 177 sporcu oluşturmaktadır.

Araştırma kapsamında Malatya Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü, Etimesgut Belediyesi Ampute, Şişli Yeditepe Engelliler, İzmir Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü, Anadolu Erciyes Engelliler, Trabzon Ortahisar Belde Ampute, Bursa Ampute, Konya Engelliler Gücü, Pendik Engelliler, Baltalı Grup Denizli ve Şahinbey Belediye Gençlik Spor Kulübü olmak üzere 11 takımda 177 sporcuya uygulanmıştır (50).

Araştırmaya Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde yer alan 2 takım kendi istekleri doğrultusunda katılmamışlardır.

4.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmacı tarafından, öncelikle Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nin 2020-2021 sezonun fikstür çekimi, maç tarihleri ve maçların yapılacağı yerler araştırılmıştır. Ulaşılan veriler ışığında yapılacak çalışma için gerekli olan izinler temin edildikten sonra müsabakaların düzenleneceği yere gidilerek müsabaka

öncesi ve sonrasında ampute futbolcularıyla yüz yüze görüşülerek anketler uygulanmıştır.

Araştırmacı tarafından “Kişisel Bilgi Formu” hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formunda; yaş, medeni durumu, eğitim durumu, ne kadar süredir lisanslı olarak sporculuk yaptığı ve aynı antrenör ile kaç yıldır çalışıldığı gibi sorular yer almaktadır.

Ampute sporcularının zihinsel dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi için Sheard ve ark. (51) tarafından geliştirilen, Altıntaş ve Korunç (52) tarafından Türkçeye uyarlanan Sporda Zihinsel Dayanıklılık (SZDE) kullanılmıştır.

Ampute sporcularının başarı motivasyon düzeylerinin incelenmesi için ise Wills (53), tarafından geliştirilen, Tiryaki ve Gödelek (54), tarafından Türkçeye uyarlanan Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ) kullanılmıştır.

4.2.1. Sporda Zihinsel Dayanıklılık (SZDE)

Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri Spor ortamındaki zihinsel dayanıklılık seviyesini belirlemek amacıyla Sheard, ve ark. (51), tarafından geliştirilen “Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri” 14 maddeden oluşmaktadır.

Genel zihinsel dayanıklılığın yanı sıra üç alt boyuttan “(Güven, Devamlılık ve Kontrol)” oluşan ölçek 4’lü Likert tipindedir (1=Tamamen Yanlış; 4=Tamamen Doğru). Asıl ölçeğin alt boyutları için belirlenen Cronbach Alpha değerleri “Güven” alt boyutu için 0.81, “Devamlılık” alt boyutu için 0.74, “Kontrol” alt boyutu için ise 0,71 olarak tespit edilmiştir. Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri’nde yer alan üç alt boyutun; “Güven”, (Madde 1,5,6,11,13,14), “Kontrol” (Madde 2,4,7,9), “Devamlılık”: (Madde 3,8,10,12) olarak belirtilmiştir (51).

Sheard, ve ark. (52), tarafından geliştirilen “Sporda Zihinsel Dayanıklılık Envanteri (SZDE)”, 2015 yılında Türk sporcular üzerinde geçerliği ve güvenilirliği Altıntaş ve Korunç tarafından Türkçe’ye uyarlanması yapılmıştır. Envanterin alt boyutları için belirlenen Cronbach Alpha değerleri sonuçları; “Güven” alt boyutu için 0.84, “Devamlılık” alt boyutu için 0.51, “Kontrol” alt boyutu için 0.79’dur (52).

4.2.2. Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği (SÖBMÖ)

Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği Wills (53), tarafından geliştirilmiş ve başarı motivasyonunu ölçmeyi amaçlamaktadır. Türkçe uyarlama ve geçerlik güvenilirlik çalışması ise Tiryaki ve Gödelek (54) tarafından yapılmıştır. Spora Özgü Başarı Motivasyonu Ölçeği üç alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; güç gösterme güdüsü (1,3,5,7,9,10,11,13,21,29,30,35.) sorularını, başarıya yaklaşma güdüsü (4,6,8,12,16,18,19,23,24,26,31,32,33,36,38,40.) sorularını ve başarısızlıktan kaçınma güdüsü ise (2,14,15,17,22,25,27,28,34,37,39.) sorularını içermektedir.

Orijinal ölçeğin Cronbach Alpha (α) katsayıları güç gösterme alt boyutunda 0,76, başarıya yaklaşma alt boyutunda 0,76, başarısızlıktan kaçınma alt boyutu 0,78 olarak hesaplanmıştır (53).

Tiryaki ve Gödelek (54), çalışmasında güç gösterme alt boyutu 0,81, başarıya yaklaşma alt boyutu 0,82, başarısızlıktan kaçınma alt boyutu 0,80 olarak hesaplanmıştır.

4.3. Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS 22 programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Analize başlamadan önce verilerin analizinde parametrik veya non-parametrik testlerden hangisinin kullanılacağına karar vermek için verilerin normalliğine bakılmıştır. Verilerin normal veya normal dağılıma yakın bir dağılım gösterip

göstermediğini belirleme yollarından biri olan basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Araştırmanın veri setinde yer alan araçların basıklık ve çarpıklık katsayısı değerlerinin “ ± 1.5 ” arasında olduğu belirlenmiştir. Basıklık ve çarpıklık katsayı değerlerine göre araştırma verilerinin normal dağılım sergilediği kabul edilmiştir (55).

Verilerin analizinde, araştırmanın alt problemlerine göre şu analiz teknikleri kullanılmıştır:

- Araştırmanın “Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşleri ne düzeydedir?” ve “Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşleri ne düzeydedir?” alt problemleri için betimsel istatistiki yöntemlerden ortalama ve standart sapma hesaplamaları yapılmıştır.
- Araştırmanın “Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonları medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemi için “Bağımsız Örneklem t-Testi” kullanılmıştır.
- Araştırmanın “Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonları yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?”, “Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonları eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?”, “Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonları aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” ve “Türkiye Ampute Futbol Süper

Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonları aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” alt problemleri için “Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)” kullanılmıştır. ANOVA neticesinde anlamlı farklılığın çıktığı boyutlarda anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için LSD testi yapılmıştır.

- Araştırmanın “Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?” alt problemleri için pearson korelasyon analizi yapılmıştır. Pearson korelasyon katsayısı, $-1 \leq r \leq +1$ eşitsizliğiyle ifade edilmektedir. Değişkenler arasındaki ilişki düzeyi; $r > 0.70$ ise “yüksek düzeyde ilişki”, $r = 0.30 - 0.70$ ise “Orta düzeyde ilişki”, $r < 0.30$ ise “Düşük düzeyde ilişki” olduğunu ifade etmektedir. Araştırmanın korelasyon katsayıları bu değerler göz önünde bulundurularak raporlaştırılmıştır (56).

5. BULGULAR

Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların demografik özellikleri olarak yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, aktif olarak spor yapma ve aynı antrenörle çalışma süresi değişkenleri esas alınmıştır.

Tablo 1. Sporcuların Yaşa İlişkin Dağılımları

Yaş Aralığı	N	Yüzde (%)
18-21	35	19.8
22-25	32	18.1
26-29	34	19.2
30 yaş ve üzeri	76	42.9
Toplam	177	100

Araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların %19.8'i 18-21 yaş aralığında (N=35), %18.1'i 22-25 yaş aralığında (N=32), %19.2'si 26-29 yaş aralığında (N=34), %42.9'u 30 yaş ve üzerindedir (N=76).

Tablo 2. Sporcuların Medeni Duruma İlişkin Dağılımları

Medeni Durum	N	Yüzde (%)
Evli	80	45.2
Bekâr	97	54.8
Toplam	177	100

Araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların %45.2'si evli (N=80), %54.8'i ise bekâr (N=97) sporculardan oluşmaktadır.

Tablo 3. Sporcuların Eğitim Düzeyine İlişkin Dağılımları

Eğitim Düzeyi	N	Yüzde (%)
İlkokul/Ortaokul	32	18.1
Lise	88	49.7
Üniversite	57	32.2
Toplam	177	100

Araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların %18.1'i ilkokul/ortaokul (N=32), %49.7'si lise (N=88) ve %32.2'si üniversite mezunudur (N=57).

Tablo 4. Sporcuların Aktif Olarak Spor Yapma Süresine İlişkin Dağılımları

Aktif Olarak Spor Yapma Süresi	N	Yüzde (%)
1-3 yıl	32	18.1
4-6 yıl	33	18.6
7-9 yıl	33	18.6
10-12 yıl	30	16.9
13 yıl ve üzeri	49	27.7
Toplam	177	100

Araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların %18.1'i 1-3 yıl arası (N=32), %18.6'sı 4-6 yıl arası (N=33), %18.6'sı 7-9 yıl arası (N=33), %16.9'u 10-12 yıl arası (N=30) ve %27.7'si 13 yıl ve üzeri (N=49) sürelerde aktif olarak spor yapmaktadır.

Tablo 5. Sporcuların Aynı Antrenörle Çalışma Süresine İlişkin Dağılımları

Aynı Antrenörle Çalışma Süresi	N	Yüzde (%)
1-3 yıl	65	36.7
4-6 yıl	41	23.2
7-9 yıl	32	18.1
10 yıl ve üzeri	39	22.0
Toplam	177	100

Araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların %36.7'si 1-3 yıl arası (N=65), %23.2'si 4-6 yıl arası (N=41), %18.1'i 7-9 yıl arası (N=32), %39'u 10 yıl ve üzeri süre (N=41) aynı antrenörle çalışmışlardır.

Tablo 6. Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek	N	$\bar{X}$	Ss
Güç Gösterme Güdüsü	177	3,67	0,50
Başarılı Olma Güdüsü	177	3,40	0,47
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	177	3,56	0,53
Başarı Motivasyonu	177	3,52	0,40

Tablo 6’da araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda “Oldukça Fazla”, “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda “Oldukça Fazla”, “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda “Oldukça Fazla” ve ölçeğin genel ortalaması açısından “Oldukça Fazla” düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 7. Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçek	N	$\bar{X}$	Ss
Güven	177	3,30	0,49
Kontrol	177	2,50	0,75
Devamlılık	177	2,67	0,35
Zihinsel Dayanıklılık	177	2,89	0,29

Tablo 7’de araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Güven” alt boyutunda “Kesinlikle”, “Kontrol”, “Devamlılık” alt boyutlarında ve ölçeğin genel ortalaması açısından “Genellikle” düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Tablo 8. Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Güç Gösterme Güdüsü	Evli	80	3,75	0,46	1,86	0,06
	Bekâr	97	3,61	0,53		
Başarılı Olma Güdüsü	Evli	80	3,35	0,48	-1,31	0,19
	Bekâr	97	3,44	0,46		
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	Evli	80	3,55	0,54	-0,08	0,93
	Bekâr	97	3,56	0,52		
Başarı Motivasyonu	Evli	80	3,52	0,40	0,01	0,99
	Bekâr	97	3,52	0,40		

Tablo 8 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin medeni durum değişkenine göre Bağımsız Örneklem t-Testi bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde medeni durum değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t= ,010$; $p=,99$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin medeni durum değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine medeni durum değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 8'de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin "Güç Gösterme Güdüsü" alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t= 1,860$; $p=,06$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin "Güç Gösterme Güdüsü" alt

boyutunda medeni durum değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görölmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda medeni durum değişkeninin etki etmediği görölmektedir.

Tablo 8'de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t = -1,312$; $p = ,19$; $p > 0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda medeni durum değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda medeni durum değişkeninin etki etmediği saptanmıştır.

Tablo 8'de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t = ,086$; $p = ,93$; $p > 0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda medeni durum değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görölmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda medeni durum değişkeninin etki etmediği görölmüştür.

Tablo 9. Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Medeni Durum Değişkenine Göre Analiz

Ölçek	Medeni Durum	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Güven	Evli	80	3,28	0,47	-0,28	0,77
	Bekâr	97	3,31	0,51		
Kontrol	Evli	80	2,34	0,75	-2,67	0,00
	Bekâr	97	2,64	0,72		
Devamlılık	Evli	80	2,69	0,35	0,83	0,40
	Bekâr	97	2,65	0,34		
Zihinsel Dayanıklılık	Evli	80	2,85	0,29	-1,84	0,06
	Bekâr	97	2,93	0,28		

Tablo 9 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin medeni durum değişkenine göre Bağımsız Örneklem t-Testi bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde medeni durum değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=-1,844$; $p=,06$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin medeni durum değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine medeni durum değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 9'da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Güven" alt boyutunda medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t=-,285$; $p=,77$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin

“Güven” alt boyutunda medeni durum değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine “Güven” alt boyutunda medeni durum değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 9’da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Kontrol” alt boyutunda medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($t=-2,671$; $p=,00$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın bekâr sporcuların “Kontrol” alt boyutunda zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin ortalamasının evli sporculardan yüksek olmasından dolayı bekâr sporcular lehine şeklinde değerlendirilmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Kontrol” alt boyutunda medeni durum değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine “Kontrol” alt boyutunda medeni durum değişkeninin etki ettiği görülmektedir.

Tablo 9’da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Devamlılık” alt boyutunda medeni durum değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($t= ,839$; $p=,40$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Devamlılık” alt boyutunda medeni durum değişkeni açısından birbirine benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin

görüşlerine “Devamlılık” alt boyutunda medeni durum değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 10. Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde Oynayan Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Yaş Aralığı	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	LSD
Güç Gösterme Güdüsü	1. 18-21	35	3,56	0,36	8,25	0,00	4>1 3>2 4>2
	2. 22-25	32	3,36	0,48			
	3. 26-29	34	3,69	0,65			
	4. 30 yaş ve üzeri	76	3,84	0,42			
	Toplam	177	3,67	0,50			
Başarılı Olma Güdüsü	1. 18-21	35	3,42	0,40	0,91	0,43	
	2. 22-25	32	3,35	0,47			
	3. 26-29	34	3,30	0,51			
	4. 30 yaş ve üzeri	76	3,45	0,48			
	Toplam	177	3,40	0,47			
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	1. 18-21	35	3,45	0,47	1,77	0,15	
	2. 22-25	32	3,43	0,63			
	3. 26-29	34	3,62	0,54			
	4. 30 yaş ve üzeri	76	3,63	0,50			
	Toplam	177	3,56	0,53			
Başarı Motivasyonu	1. 18-21	35	3,47	0,30	3,17	0,02	4>2
	2. 22-25	32	3,38	0,40			
	3. 26-29	34	3,51	0,45			
	4. 30 yaş ve üzeri	76	3,62	0,40			
	Toplam	177	3,52	0,40			

Tablo 10 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde yaş değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir (F= 3,171; p=,02; p<0,05). Belirlenen anlamlı farklılığın

hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın yaşı 30 ve üzeri olan sporcular ile 22-25 arası olan sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin yaş değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine yaş değişkeninin etki ettiği görülmektedir.

Tablo 10'da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F= 8,253$; $p=,00$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın yaşı 30 ve üzeri olan sporcular ile 22-25/18-21 arası olan sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca anlamlı farklılığın yaşı 26-29 arası olan sporcular ile 22-25 arası olan sporcular arasında olduğu da belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkeninin etki ettiği görülmüştür.

Tablo 10'da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma

Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=,917$; $p=,43$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 10’da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= 1,779$; $p=,15$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda yaş değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 11. Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde Oynayan Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Yaş Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Yaş Aralığı	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	LSD
Güven	1. 18-21	35	3,18	0,49	3,69	0,01	3>1 3>4
	2. 22-25	32	3,40	0,44			
	3. 26-29	34	3,50	0,48			
	4. 30 yaş ve	76	3,22	0,49			
	Toplam	177	3,30	0,49			
Kontrol	1. 18-21	35	2,66	0,75	0,73	0,53	
	2. 22-25	32	2,53	0,63			
	3. 26-29	34	2,43	0,88			
	4. 30 yaş ve eri	76	2,46	0,72			
	Toplam	177	2,50	0,75			
Devamlılık	1. 18-21	35	2,75	0,37	0,79	0,49	
	2. 22-25	32	2,62	0,29			
	3. 26-29	34	2,65	0,36			
	4. 30 yaş ve	76	2,66	0,35			
	Toplam	177	2,67	0,35			
Zihinsel Dayanıklılık	1. 18-21	35	2,91	0,24	1,35	0,26	
	2. 22-25	32	2,93	0,19			
	3. 26-29	34	2,95	0,37			
	4. 30 yaş ve	76	2,84	0,30			
	Toplam	177	2,89	0,29			

Tablo 11 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde yaş değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (F= 1,350; p=,26; p>0,05). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin yaş değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine yaş değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 11’de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin ‘‘Güven’’ alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=3,692$; $p=,01$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın yaşı 26-29 arası olan sporcular ile 18-21 arası olan sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılığın yaşı 26-29 arası olan sporcular ile 30 yaş ve üzeri arası olan sporcular arasında olduğu da belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin ‘‘Güven’’ alt boyutunda yaş değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine ‘‘Güven’’ alt boyutunda yaş değişkeninin etki ettiği grlmştir.

Tablo 11’de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin ‘‘Kontrol’’ alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=,733$; $p=,53$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin ‘‘Kontrol’’ alt boyutunda yaş değişkeni açısından birbirine benzer olduğu grlmştir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine ‘‘Kontrol’’ alt boyutunda yaş değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 11’de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin ‘‘Devamlılık’’ alt

boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (F= ,793; p=,49; p>0,05). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Devamlılık” alt boyutunda yaş değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Devamlılık” alt boyutunda zihinsel dayanıklılığa değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 12. Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	Ss	F	p
Güç Gösterme Güdüsü	1.İlkokul/Ortaokul	32	3,73	0,65	0,97	0,38
	2.Lise	88	3,70	0,49		
	3.Üniversite	57	3,60	0,43		
	Toplam	177	3,67	0,50		
Başarılı Olma Güdüsü	1.İlkokul/Ortaokul	32	3,42	0,52	0,10	0,90
	2.Lise	88	3,40	0,47		
	3.Üniversite	57	3,37	0,45		
	Toplam	177	3,40	0,47		
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	1.İlkokul/Ortaokul	32	3,74	0,52	2,22	0,11
	2.Lise	88	3,51	0,50		
	3.Üniversite	57	3,53	0,57		
	Toplam	177	3,56	0,53		
Başarı Motivasyonu	1.İlkokul/Ortaokul	32	3,60	0,46	0,84	0,43
	2.Lise	88	3,52	0,40		
	3.Üniversite	57	3,48	0,37		
	Toplam	177	3,52	0,40		

Tablo 12 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin eğitim düzeyi değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde eğitim düzeyi değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin

görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= ,847$; $p=,43$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine eğitim düzeyinin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 12’de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= ,970$; $p=,38$; $p>0,05$). Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzediği görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 12’de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=,103$; $p=,90$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna

ilişkin görüşlerine “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 12’de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= 2,227$; $p=,11$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 13. Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Eğitim Düzeyi	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	LSD
Güven	1.İlkokul/Ortaokul	32	3,23	0,71	1,64	0,19	
	2.Lise	88	3,26	0,39			
	3.Üniversite	57	3,39	0,48			
	Toplam	177	3,30	0,49			
Kontrol	1.İlkokul/Ortaokul	32	2,76	0,76	3,48	0,03	1>3
	2.Lise	88	2,52	0,73			
	3.Üniversite	57	2,33	0,73			
	Toplam	177	2,50	0,75			
Devamlılık	1.İlkokul/Ortaokul	32	2,71	0,25	0,44	0,64	
	2.Lise	88	2,67	0,38			
	3.Üniversite	57	2,64	0,35			
	Toplam	177	2,67	0,35			
Zihinsel Dayanıklılık	1.İlkokul/Ortaokul	32	2,95	0,29	0,75	0,47	
	2.Lise	88	2,88	0,31			
	3.Üniversite	57	2,87	0,25			
	Toplam	177	2,89	0,29			

Tablo 13 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin eğitim düzeyi değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde eğitim düzeyi değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= ,753$; $p=,47$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye

Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine eğitim düzeyi değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 13'te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Güven" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,641$; $p=,19$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Güven" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine "Güven" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 13'te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Kontrol" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F= 3,483$; $p=,03$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın ilkökul/ortaokul mezunu sporcular ile üniversite mezunu sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Kontrol" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine "Kontrol" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeninin etki ettiği görülmektedir.

Tablo 13'te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Devamlılık" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=,447$; $p=,44$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Devamlılık" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine "Devamlılık" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 14. Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde Oynayan Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Aktif Olarak Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Süre	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	LSD
Güç Gösterme Güdüsü	1. 1-3 yıl	32	3,50	0,41	4,57	0,00	5>1 5>2 5>3
	2. 4-6 yıl	33	3,50	0,41			
	3. 7-9 yıl	33	3,64	0,66			
	4. 10-12 yıl	30	3,73	0,44			
	5. 13 yıl ve ..	49	3,88	0,45			
	Toplam	177	3,67	0,50			
Başarılı Olma Güdüsü	1. 1-3 yıl	32	3,41	0,43	1,82	0,12	
	2. 4-6 yıl	33	3,41	0,41			
	3. 7-9 yıl	33	3,27	0,47			
	4. 10-12 yıl	30	3,30	0,40			
	5. 13 yıl ve ..	49	3,52	0,55			
	Toplam	177	3,40	0,47			
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	1. 1-3 yıl	32	3,45	0,67	2,69	0,03	5>1 5>2 3>2
	2. 4-6 yıl	33	3,39	0,44			
	3. 7-9 yıl	33	3,66	0,38			
	4. 10-12 yıl	30	3,50	0,49			
	5. 13 yıl ve ..	49	3,71	0,55			
	Toplam	177	3,56	0,53			
Başarı Motivasyonu	1. 1-3 yıl	32	3,45	0,39	2,88	0,02	5>1 5>2 5>3 5>4
	2. 4-6 yıl	33	3,43	0,32			
	3. 7-9 yıl	33	3,49	0,38			
	4. 10-12 yıl	30	3,48	0,39			
	5. 13 yıl ve ..	49	3,68	0,44			
	Toplam	177	3,52	0,40			

Tablo 14 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı

motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=2,889$; $p=,02$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın aktif olarak spor yapma süresi 13 ve üzeri olan sporcular ile 1-3/4-6/7-9/10-12 yıl arası olan sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki ettiği görülmektedir.

Tablo 14'te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin "Güç Gösterme Güdüsü" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F= 4,570$; $p=,00$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın aktif olarak spor yapma süresi 13 ve üzeri olan sporcular ile 1-3/4-6/7-9 yıl arası olan sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin "Güç Gösterme Güdüsü" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine "Güç Gösterme Güdüsü" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki ettiği görülmüştür.

Tablo 14’te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,824$; $p=,12$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki etmediği grlmştir.

Tablo 14’te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= 2,696$; $p=,03$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın aktif olarak spor yapma süresi 13 ve üzeri olan sporcular ile 1-3/4-6/7-9 yıl arası olan sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzemediği grlmştir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki ettiği görülmektedir.

Tablo 15. Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde Oynayan Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Aktif Olarak Spor Yapma Süresi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Süre	N	$\bar{X}$	Ss	F	p
Güven	1. 1-3 yıl	32	3,24	0,47	1,86	0,11
	2. 4-6 yıl	33	3,20	0,42		
	3. 7-9 yıl	33	3,45	0,46		
	4. 10-12 yıl	30	3,18	0,67		
	5. 13 yıl ve üzeri	49	3,36	0,42		
	Toplam	177	3,30	0,49		
Kontrol	1. 1-3 yıl	32	2,65	0,67	1,34	0,25
	2. 4-6 yıl	33	2,65	0,80		
	3. 7-9 yıl	33	2,32	0,81		
	4. 10-12 yıl	30	2,55	0,74		
	5. 13 yıl ve üzeri	49	2,41	0,70		
	Toplam	177	2,50	0,75		
Devamlılık	1. 1-3 yıl	32	2,67	0,34	1,67	0,15
	2. 4-6 yıl	33	2,71	0,37		
	3. 7-9 yıl	33	2,71	0,32		
	4. 10-12 yıl	30	2,52	0,26		
	5. 13 yıl ve üzeri	49	2,69	0,39		
	Toplam	177	2,67	0,35		
Zihinsel Dayanıklılık	1. 1-3 yıl	32	2,91	0,24	0,63	0,63
	2. 4-6 yıl	33	2,90	0,26		
	3. 7-9 yıl	33	2,92	0,25		
	4. 10-12 yıl	30	2,81	0,34		
	5. 13 yıl ve üzeri	49	2,90	0,33		
	Toplam	177	2,89	0,29		

Tablo 15 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir (F=

,638; $p=,63$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 15'te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Güven" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,862$; $p=,11$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Güven" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine "Güven" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 15'te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Kontrol" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,340$; $p=,25$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin "Kontrol" alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel

dayanıklılığa ilişkin görüşlerine “Kontrol” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 15’te araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Devamlılık” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,673$; $p=,15$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Devamlılık” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine “Devamlılık” alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 16. Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde Oynayan Sporcuların Başarı Motivasyonuna İlişkin Görüşlerinin Aynı Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Süre	N	$\bar{X}$	Ss	F	p	LSD
Güç Gösterme Güdüsü	1. 1-3 yıl	65	3,59	0,40	7,08	0,00	3>1 4>1 3>2 4>2
	2. 4-6 yıl	41	3,47	0,61			
	3. 7-9 yıl	32	3,90	0,46			
	4.10 yıl ve	39	3,84	0,45			
	Toplam	177	3,67	0,50			
Başarılı Olma Güdüsü	1. 1-3 yıl	65	3,44	0,48	1,84	0,14	
	2. 4-6 yıl	41	3,24	0,42			
	3. 7-9 yıl	32	3,45	0,51			
	4.10 yıl ve	39	3,44	0,45			
	Toplam	177	3,40	0,47			
Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	1. 1-3 yıl	65	3,52	0,60	1,06	0,36	
	2. 4-6 yıl	41	3,49	0,44			
	3. 7-9 yıl	32	3,69	0,49			
	4.10 yıl ve	39	3,59	0,53			
	Toplam	177	3,56	0,53			
Başarı Motivasyonu	1. 1-3 yıl	65	3,51	0,38	3,47	0,01	3>2 4>2
	2. 4-6 yıl	41	3,38	0,39			
	3. 7-9 yıl	32	3,65	0,40			
	4.10 yıl ve	39	3,60	0,40			
	Toplam	177	3,52	0,40			

Tablo 16 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F= 3,473$; $p=,01$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için yapılan LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın aynı antrenörle çalışma süresi 10 yıl ve üzeri olan sporcular ile 4-6 yıl arası olan

sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılığın aynı antrenörle çalışma süresi 7-9 yıl arası olan sporcular ile 4-6 yıl arası olan sporcular arasında olduğu da belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki ettiği görülmüştür.

Tablo 16'da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin "Güç Gösterme Güdüsü" alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F= 7,089$; $p=,00$; $p<0,05$). Belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu saptamak için LSD testi neticesinde anlamlı farklılığın aynı antrenörle çalışma süresi 10 yıl ve üzeri olan sporcular ile 1-3/4-6 yıl arası olan sporcular arasında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca belirlenen anlamlı farklılığın aynı antrenörle çalışma süresi 7-9 yıl arası olan sporcular ile 1-3/4-6 yıl arası olan sporcular arasında olduğu da belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulara göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin "Güç Gösterme Güdüsü" alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzemediği görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine "Güç Gösterme Güdüsü" alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki ettiği görülmektedir.

Tablo 16’da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=1,845$; $p=,14$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki etmediği grlmştir.

Tablo 16’da araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= 1,068$; $p=,36$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu grlmştir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerine “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 17. Sporcuların Zihinsel Dayanıklılığa İlişkin Görüşlerinin Aynı Antrenörle Çalışma Süresi Değişkenine Göre Analizi

Ölçek	Süre	N	$\bar{X}$	Ss	F	p
Güven	1. 1-3 yıl	65	3,30	0,48	0,18	0,90
	2. 4-6 yıl	41	3,30	0,40		
	3. 7-9 yıl	32	3,34	0,55		
	4.10 yıl ve üzeri	39	3,25	0,55		
	Toplam	177	3,30	0,49		
Kontrol	1. 1-3 yıl	65	2,47	0,83	0,46	0,70
	2. 4-6 yıl	41	2,55	0,70		
	3. 7-9 yıl	32	2,41	0,72		
	4.10 yıl ve üzeri	39	2,60	0,68		
	Toplam	177	2,50	0,75		
Devamlılık	1. 1-3 yıl	65	2,66	0,38	0,73	0,53
	2. 4-6 yıl	41	2,73	0,34		
	3. 7-9 yıl	32	2,67	0,38		
	4.10 yıl ve üzeri	39	2,61	0,27		
	Toplam	177	2,67	0,35		
Zihinsel Dayanıklılık	1. 1-3 yıl	65	2,88	0,28	0,17	0,91
	2. 4-6 yıl	41	2,92	0,27		
	3. 7-9 yıl	32	2,88	0,30		
	4.10 yıl ve üzeri	39	2,88	0,32		
	Toplam	177	2,89	0,29		

Tablo 17 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre ANOVA bulguları yer almaktadır. Bulgular analiz edildiğinde aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F= ,178$; $p=,91$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper

Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 17'de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Güven” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=,186$; $p=,90$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Güven” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine “Güven” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 17'de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Kontrol” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=,469$; $p=,70$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Kontrol” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmektedir. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine “Kontrol” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki etmediği görülmüştür.

Tablo 17'de araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Devamlılık” alt

boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir ($F=,733$; $p=,53$; $p>0,05$). Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Devamlılık” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeni açısından birbirine benzer olduğu görülmüştür. Ayrıca elde edilen bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine “Devamlılık” alt boyutunda aynı antrenörle çalışma süresi değişkeninin etki etmediği görülmektedir.

Tablo 18. Zihinsel Dayanıklılık ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi

		Güç Gösterme Güdüsü	Başarılı Olma Güdüsü	Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü	Başarı Motivasyonu
Güven	r	0,22**	-0,04	0,29**	0,17*
	p	0,00	0,57	0,00	0,02
Kontrol	r	-0,06	0,44**	0,16*	0,26**
	p	0,42	0,00	0,02	0,00
Devamlılık	r	0,04	0,12	0,11	0,12
	p	0,52	0,08	0,12	0,10
Zihinsel Dayanıklılık	r	0,13	0,34**	0,37**	0,35**
	p	0,07	0,00	0,00	0,00
N=177					

“**” korelasyon testlerinde testin anlamlılığını ifade eder. “***” kullanıldığında anlamlılık ($p<0,001$) iken “*” kullanıldığında anlamlılık ($p<0,05$)’tir.

Tablo 18’de zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasındaki korelasyona ilişkin veriler yer almaktadır. Veriler incelendiğinde Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasında anlamlı bir ilişkinin ($p=0,00$; $p<0,05$) olduğu

anlaşılmaktadır. Ayrıca veriler incelendiğinde belirlenen anlamlı ilişkinin pozitif yönlü orta düzeyde ($r = 0.35 - 0.30 > r < 0.70$) olduğu görülmektedir.

Tablo 18 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ile başarı motivasyonunun alt boyutları arasındaki korelasyon verileri analiz edildiğinde;

- Zihinsel Dayanıklılık ile başarı motivasyonunun “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = 0,34$) orta düzeyde ($r = 0,34$; $0,30 < r < 0,70$) anlamlı bir ilişki ($p = ,00$; $p < 0,05$),
- Zihinsel Dayanıklılık ile başarı motivasyonunun “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = 0,37$) orta düzeyde ($r = 0,37$; $0,30 < r < 0,70$) anlamlı bir ilişki ($p = ,00$; $p < 0,05$) vardır.

Tablo 18 incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonu ile zihinsel dayanıklılığın alt boyutları arasındaki korelasyon verileri analiz edildiğinde;

- Başarı Motivasyonu ile zihinsel dayanıklılığın “Güven” alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = 0,17$) düşük düzeyde ($r = 0,17$; $r < 0,30$) anlamlı bir ilişki ($p = ,02$; $p < 0,05$).
- Başarı Motivasyonu ile zihinsel dayanıklılığın “Kontrol” alt boyutu arasında pozitif yönde ($r = 0,26$) düşük düzeyde ($r = 0,26$; $r < 0,30$) anlamlı bir ilişki ($p = 0,00$; $p < 0,05$) olduğu görülmüştür.

6. TARTIŞMA ve SONUÇ

Türkiye Ampute Futbol Süper Liginde Oynayan Sporcuların Zihinsel Dayanıklılık ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi adlı araştırmamızda ortaya çıkan sonuçlar bu bölümde tartışılıp yorumlanmıştır.

Araştırmada katılımcıların; %19.8'inin (N=35) 18-21 yaş, %18.1'inin (N=32) 22-25 yaş, %19.2'sinin (N=34) 26-29 yaş, %42.9'unun (N=76) 30 yaş aralığında olduğu, %45.2'sinin (N=80) evli, %54,8'inin (N=97) bekâr olduğu, %18.1'i ilkokul/ortaokul (N=32), %49.7'si lise (N=88) ve %32.2'si (N=57) üniversite mezunu olduğu, %18.1'i 1-3 yıl arası (N=32), %18.6'sı 4-6 yıl arası (N=33), %18.6'sı 7-9 yıl arası (N=33), %16.9'u 10-12 yıl arası (N=30) ve %27.7'si 13 yıl ve üzeri (N=49) sürelerde aktif olarak spor yaptığı, %36.7'si 1-3 yıl arası (N=65), %23.2'si 4-6 yıl arası (N=41), %18.1'i 7-9 yıl arası (N=32), %39'u 10 yıl ve üzeri süre (N=41) aynı antrenörle çalışmışlardır.

Tablo 6'da araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda ($\bar{x}=3,67$), “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda ($\bar{x}=3,40$), “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda ($\bar{x}=3,56$), başarı motivasyonu ($\bar{x}=3,52$) olarak tespit edilmiştir.

Tablo 7'de araştırmaya katılım gösteren Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Güven” alt boyutunda “Kesinlikle”, “Kontrol”, “Devamlılık” alt boyutlarında ve ölçeğin genel ortalaması açısından “Genellikle” düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve medeni durum değişkeni arasındaki ilişki incelendiğinde

ölçeğin genelinde anlamlı bir farklılığa rastlanmamıştır. Ölçeğin alt boyutları incelendiğinde “güven” ve “devamlılık” alt boyutu için anlamlı bir farklılık bulunmamasına rağmen; veriler incelendiğinde “kontrol” alt boyutu ve medeni durum değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. Bu anlamlı farklılığa bakıldığında “kontrol” alt boyutu özelinde bekar sporcuların evli sporculara göre zihinsel dayanıklılığının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Literatür çalışmaları incelendiğinde; Yazıcı (57) tarafından ortaya koyulan profesyonel basketbolculara yönelik zihinsel dayanıklılıkla ilgili çalışmada ölçeğe ve alt boyutlarına göre medeni durum değişkeninde anlamlı bir farka rastlanılmamıştır. Kazım ve Veysel (58) tarafından hokey sporcuları üzerine gerçekleştirilen çalışmada Hokey Süper Liginde mücadele eden sporcuların medeni durum değişkenlerinin zihinsel dayanıklılık düzeyleriyle arasındaki ilişkide anlamlı bir farka rastlanmadığını sonucuna ulaşılmıştır. Uçar ve Kaplan (59) tarafından amatör sporcular için yapılan çalışmada Konya ilinde mücadele eden amatör sporcuların zihinsel dayanıklılıkları ile medeni durum değişkeni arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmamıştır. Ortaya çıkan sonuçlara bakılarak, yapılan araştırmaların kendi araştırmamız ile olumlu bir paralellik gösterdiği görülmüştür.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin yaş değişkeni açısından birbirine benzer olduğu söylenebilir. Ayrıca elde edilen bu

bulguya göre Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerine yaş değişkeninin etki etmediği söylenebilir. Zihinsel dayanıklılığın alt boyutları incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Güven” alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Çalışmanın “Kontrol” ve “Devamlılık” alt boyutunda ise yaş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu anlamlı farklılığa bakıldığında “güven” alt boyutu özelinde 18-21 yaş aralığındaki sporcuların 26-29 yaş arası sporculara, 26-29 yaş aralığında olan sporcuların ise 30 yaş ve üzeri olan sporculara göre zihinsel dayanıklılıklarının fazla olduğu söylenebilir.

Alan yazın araştırmaları incelendiğinde; Dede (60) tarafından yapılan elit güreş sporcularına yönelik araştırmada zihinsel dayanıklılık düzeyinin yaş durum değişkenine etki etmediği sonucuna ulaşılmıştır. Sarı ve ark. (61), tarafından tekvandocular için yapılan araştırmada tekvandocuların zihinsel dayanıklılığı ve yaş değişkenleri incelendiğinde anlamlı bir farklılığa rastlanılmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu çalışmalar yapmış olduğumuz çalışmayı destekler niteliktedir.

Başka bir araştırmada Yarayan ve ark. (62) tarafından yapılan çalışmada elit bireysel sporcular ve elit takım sporcularının zihinsel dayanıklılığının incelendiği araştırmada yaş değişkeninin elit bireysel sporcular üzerinde anlamlı farklılıklar gösterdiğini ve aynı zamanda yaş ilerledikçe zihinsel dayanıklılık durumunda da gözle görülür bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Kendi çalışmamız ile burada yaşanan farklılığın sebebinin uygulanan çalışma gruplarından birinin takım sporu

sporcuları diğzerinin ise bireysel sporcular olmasından kaynaklandığı düşünölmektedir.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin göröşlerinin eğitim düzeyi değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin göröşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Zihinsel dayanıklılığa ait alt boyutları incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin göröşlerinin "Güven" ve "Devamlılık" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkeninin etki etmediği söylenebilir. "Kontrol" alt boyutunda eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Bu anlamlı farklılığa bakıldığında "kontrol" alt boyutu özelinde üniversite mezunu olan sporcuların ilkokul mezunu olan sporculara göre zihinsel dayanıklılık düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Kaynak incelemesi yaptığımızda; Lin ve ark. (63) akademik başarının zihinsel dayanıklılık ile arasındaki bağı incelemek için yaptıkları araştırmada eğitimdeki başarılarının zihinsel dayanıklılık düzeyi ile anlamlı yönde bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşmış ve zihinsel dayanıklılık ile öğrenim hayatı ile arasında önemli bir etken olduğunu ortaya koymuştur. Fisher ve Hood (64) tarafından üniversiteye geçişi konu alan araştırmada, zihinsel dayanıklılık düzeyleri ve eğitim durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu gözlemlenmiştir. Crust ve ark. (65) üniversite birinci sınıf spor öğrencilerinin spordaki başarıya ulaşmak için zihinsel dayanıklılığın rolünü araştırdığı çalışmada, sporcuların zihinsel dayanıklılık durumlarının eğitim düzeylerindeki artış üzerinde pozitif şekilde artış sağladığı

verilerine ulaşılmıştır. Yapılan araştırmalarda ulaşılan sonuçlar ile kendi çalışmamız üzerinde bulunan farklılıklar göz önüne alındığında ortaya çıkan farkın çalışma gruplarının farklılığından kaynaklandığı dşnlmektedir.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Zihinsel dayanıklılığa ait alt boyutları incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin ‘‘Güven’’, ‘‘Kontrol’’ ve ‘‘Devamlılık’’ alt boyutunda aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Araştırmamıza bakıldığında zihinsel dayanıklılık ve alt boyutları üzerinde spor yapma yılı değişkeni incelendiğinde herhangi bir anlamlı farklılığa ulaşılmamasında spor yapma yılının zihinsel dayanıklılık düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşılabilir.

Yapılan alışmalar incelendiğinde; Tekurşun-Demir ve Türkeli (66), yapmış olduğu ğrencilerinin egzersiz bağımlılığı ve zihinsel dayanıklılık düzeylerini incelediği araştırmada zihinsel dayanıklılık ile spor yapma yılı değişkeni arasında öğrenciler için anlamlı bir farklılık bulunamadığı sonucuna varılmıştır. Dede (60), tarafından gerçekleştirilen araştırmada, güreş branşında mücadele eden sporcuların spor yapma yılının güreşçilerin zihinsel dayanıklılık durumları arasında anlamlı farklılığa rastlanılmadığı vurgulanmıştır. Araştırma sonuçlarına bakıldığında çıkan veriler kendi araştırmamızı destekleyecek sonuçlar ortaya koymuştur.

Başka bir araştırma da Eroğlu ve ark. (67), spor bilimleri fakóltesi öğrencilerinin spor ahlakı üzerine yapmış olduğu çalışmada zihinsel dayanıklılık düzeyi ile spor yapma yılı fazla olan bireylerin spor yapma yılı az olan bireylere oranla zihinsel dayanıklılığının spor yapma yılı fazla olanların lehine olacak şekilde anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar ile yaptığımız araştırma arasındaki farkı incelediğimizde ortaya çıkan farklılığın nedeninin uygulanan örneklem grubunun farklılığından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Zihinsel dayanıklılığa ait alt boyutları incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılığa ilişkin görüşlerinin “Güven”, “Kontrol” ve “Devamlılık” alt boyutlarında aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Araştırmamıza bakıldığında zihinsel dayanıklılık ve alt boyutları üzerinde aynı antrenörle çalışma yılı değişkeni incelendiğinde herhangi bir anlamlı farklılığa ulaşılmamasında aynı antrenörle çalışma süresinin zihinsel dayanıklılık düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşılabilir.

Literatür taraması yaptığımızda, Türkoğlu (7) tarafından tekvandocuların zihinsel dayanıklılığını ölçme çalışmasında çalışmaya katılanların aynı alıştırıcı ile çalışma sürelerinin zihinsel dayanıklılık durumuna göre anlamlı bir fark olmadığını ortaya koymuştur. Onan (68), tarafından gerçekleştirilen çalışmada

profesyonel düzeyde mücadele eden futbolcuların zihinsel dayanıklılık durumlarının incelendiği çalışmada katılımcıların aynı çalıştırıcı ile çalışma yılı arasında herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmadığını ortaya koymaktadır. Kayhan ve ark. (69), tarafından yapılan spor branşlarına (bireysel, takım) alaka duyan sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerin sporculara etkisini ölçtüğü araştırmasında, katılımcıların aynı çalıştırıcı ile çalışma yılı arasında herhangi bir anlamlı farklılığı göstermediği belirlenmiştir. Yapılan kaynak taramalarında ortaya çıkan sonuçlar yapmış olduğumuz çalışmayı destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin medeni durum değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Başarı Motivasyonuna ait alt boyutlar incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü”, “Başarılı Olma Güdüsü”, “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Araştırmamıza bakıldığında başarı motivasyonu ve alt boyutları üzerinde medeni durum değişkeni incelendiğinde herhangi bir anlamlı farklılığa ulaşılmamasında sporcuların medeni durumlarının başarı motivasyonu düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşılabılır.

Literatür çalışmaları incelendiğinde; başarı motivasyonu ile medeni durum değişkeni arasında yapılan herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Elde edilen verilerin literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Başarı Motivasyonuna ait alt boyutlar incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği görülürken “Başarılı Olma Güdüsü”, “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutunda anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Araştırmada elde edilen anlamlı farklılığa bakıldığında 22-25 yaş aralığındaki sporcuların 30 yaş ve üzeri olan sporculara göre başarı motivasyon düzeylerinin daha fazla olduğu söylenebilir.

Literatür çalışmaları incelendiğinde; Kartal ve ark. (70), takım sporcuları ile yapmış olduğu araştırmada başarı motivasyonu ile yaş durumları arasında anlamlı bir farklılığa rastlamıştır. Balkis (71), tarafından tenis sporcuları üzerine yapmış olduğu çalışmada, sporcuların yaş durumlarına göre başarı motivasyonu incelendiğinde anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varılmıştır.

Filiz ve ark. (72), akademik başarı ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkiyi ortaya koydukları araştırmanın sonucunda, sporcuların yaş durumlarının başarı motivasyonu düzeyi arasında anlamlılık durumu olduğu sonucu elde edilmiştir. Yapılan bu araştırmalarda ulaşılan sonuçlar kendi araştırmamız açısından paralellik göstermiştir.

Engür (73), tarafından elit sporcular ile yapılan araştırmada, yaş durumu değişkenine göre başarı motivasyon durumlarında herhangi bir farklılığa rastlanmadığı sonucuna varılmıştır. Bu çalışma ile kendi araştırmamız arasında

ortaya çıkan farklılığın ise uygulanan grupların birbirlerinden farklı yaş dağılımından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bir başka araştırmada ise Gacar (74), hentbol sporcuların yaş değişkeni ile başarı motivasyonu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin eğitim düzeyi değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Başarı Motivasyonuna ait alt boyutlar incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü”, “Başarılı Olma Güdüsü”, “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutlarında anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Araştırmamıza bakıldığında başarı motivasyonu ve alt boyutları üzerinde eğitim düzeyi değişkeni incelendiğinde herhangi bir anlamlı farklılığa ulaşılmamasında sporcuların eğitim durumlarının başarı motivasyonu düzeyini etkilemediği sonucuna ulaşılabilir.

Alan yazın araştırmaları incelendiğinde; Yalçın (75), tarafından işitme engelli sporcular ile yapılan araştırmada sporcuların başarı motivasyonu durumu ile eğitim düzeyi arasında olumlu yönde bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Can ve ark. (76), tarafından tekvando sporcuları üzerine yapılan çalışmada tekvando sporcularının eğitim durumları ve başarı motivasyon düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığa rastlanılmamıştır. Bu araştırmalarda ortaya çıkan bulgular

kendi araştırmamızla paralellik göstermesinden dolayı araştırmamızı destekler niteliktedir.

Abakay (77), tarafından futbolcuların antrenörleri ile iletişimini incelediği çalışmasında, futbolcuların başarı motivasyonu ile eğitim düzeyleri değişkeni arasında çalışmamızdan farklı olarak anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır. Bu farklılığın nedenin araştırma grubunun değişkenlik göstermesinden kaynaklandığı söylenilebilir.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin aktif olarak spor yapma süresi değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Başarı Motivasyonuna ait alt boyutlar incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü”, “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü” alt boyutlarında anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. “Başarılı Olma Güdüsü” alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu anlamlı farklılığa bakılarak, spor yapma yılı 1-3, 4-6, 7-9 ve 10-12 olan sporcuların 13 yıl ve üzeri spor yapan sporculara göre başarı motivasyonlarının daha fazla olduğu söylenilebilir.

Yapılan kaynak araştırmaları sonucunda; Aksoy (11), tarafından sporcuların covid salgınına yakalanma kaygısı üzerine yapılan çalışmada sporcuların başarı motivasyonunun spor yapma yılı değişkeni durumunda anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç bizim çalışmamızla paralellik göstermektedir. Araştırma sonucumuzu destekleyen bir başka çalışma ise, Filiz ve ark. (72),

tarafından akademik başarı ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkiyi ortaya koydukları araştırmanın sonucunda sporcuların başarı motivasyon düzeyleri ile spor yapma yılı değişkeni arasında anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır (72).

Yapmış olduğumuz araştırmanın sonuçlarına zıt sonuç veren bir çalışma ise Turhan (78), tarafından profesyonel futbolculara yapılan çalışmada futbolcuların spor yapma yılının başarı motivasyonu üzerinde etkisi durumunda anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Bu sonucun nedeninin uygulanan grupların uğraştığı branşın farklı olduğu düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin aynı antrenörle çalışma süresi değişkenine göre bulgular analiz edildiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Başarı Motivasyonuna ait alt boyutlar incelendiğinde araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların başarı motivasyonuna ilişkin görüşlerinin “Güç Gösterme Güdüsü” alt boyutunda anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. “Başarılı Olma Güdüsü” ve “Başarısızlıktan Kaçınma Güdüsü”, alt boyutlarında ise anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu anlamlı farklılığa bakıldığında aynı antrenörle çalışma süresi 10 yıl ve üzeri olan sporcuların 4-6 yıl çalışanlara ve 7-9 yıl olan sporcuların yine 4-6 yıl çalışanlara göre başarı motivasyonlarının daha fazla olduğu söylenebilir.

Literatür incelemesi sonucunda, Yalçın (75), tarafından işitme engeli bulunan sporcular üzerine yapılan çalışmada, aynı antrenör ile çalışma yılı değişkeni ile başarı motivasyon düzeyi arasında anlamlı bir farklılığa ulaşılmıştır.

Bir başka çalışmada ise Abakay (77), futbolcuların aynı antrenör ile çalışma yılı ile başarı motivasyon düzeyleri arasında ilişkiyi incelendiğinde ortaya çıkan sonuçta anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir. Ortaya koyulan her iki araştırma da yapmış olduğumuz çalışmayı destekler nitelikler elde edilmiştir.

Araştırmamızın genel sonucunda zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasındaki korelasyona ilişkin veriler yer almaktadır. Veriler incelendiğinde Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu anlaşılmıştır. Araştırmaya katılan Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi'nde oynayan sporcuların zihinsel dayanıklılık ile başarı motivasyonu alt boyutları arasındaki korelasyon verileri analiz edildiğinde; Başarı Motivasyonu ile zihinsel dayanıklılığın “Güven” ve “Kontrol” alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır. Zihinsel Dayanıklılık ile başarı motivasyonunun “Başarılı Olma Güdüsü” ve “Başarısızlıktan Kaçma Güdüsü” alt boyutları arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkiye ulaşılmıştır. Bu anlamlı ilişkiye bakıldığında zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonlarının birbirini olumlu yönde etkilediği söylenilebilir.

Alan yazın çalışmaları incelendiğinde; zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkiye yönelik olarak iki adet çalışmaya rastlanılmıştır. Bu çalışmalardan ilki Koç (38), tarafından yapılan bireysel ve takım sporuyla ilgilenen sporculara uygulanmış ve çalışmadan ortaya çıkan sonuç ise zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilere ulaşılmıştır. Burada ortaya çıkan sonuç yapmış olduğumuz araştırmaya paralellik göstermektedir. Yaptığımız araştırmayı destekleyen ikinci araştırma ise Karharman

(22), tarafından dağcılar üzerine yapılan çalışmada, dağ sporcularının zihinsel dayanıklılık ile başarı motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediğinde pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır (22).

Sonuç olarak zihinsel dayanıklılık durumu ile başarı motivasyonu arasında kuvvetli bir ilişki durumu mevcuttur. Birey eğer başarılı olmak istiyorsa öncelikle buna zihinsel olarak hazır olmalıdır. Zihinsel dayanıklılığı düşük bireylerin başarı motivasyonu da düşük olduğu tespit edilmiştir. Bu sebepten ötürüdür ki arasındaki ilişki kuvvetlidir. Zihinsel olarak motive olmuş birey başarı arzusu ile güdüyü birleştirdiğinde başarı kaçınılmaz haline gelir. Türkiye Ampute Süper Ligi'nde mücadele eden ve bizi sürekli bir başarıdan başka başarıya taşıyan ampute futbolcularımız başarıları ile çalışmamızın ne kadar anlamlı olduğunu ortaya koymuştur. Yapmış olduğumuz çalışma ile literatürde yer alan az sayıdaki çalışma göz önüne alındığında seçilen örneklem grubu ve araştırma konusu bakımından bundan sonra yapılacak çalışmalara örnek olup ilerleyen dönemlerde yapılacak olan çalışmalara katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Öneriler

- Yapmış olduğumuz araştırmada ampute futbolcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu incelenmiştir. Farklı katılımcı ve gruplar üzerinde de (kadın futbolcular, profesyonel hentbol takımları, vb.) zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu ilişkisini inceleyecek çalışmalar yaparak alan yazını genişletilebilir.
- Zihinsel dayanıklılığı ve başarı motivasyonunu artırmak amacıyla Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu ve benzeri kurum ve kuruluşlar tarafından eğitici seminerler, bilgilendirici afişler ve çeşitli sempozyumlar düzenleyerek sporcuları bilinçlendirebilir.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu hakkında MEB bünyesindeki beden eğitimi öğretmenleri için bir hizmet içi eğitim programı düzenleyerek öğretmenler bilinçlendirilebilir.
- Spor Kulüplerinin, spor yöneticilerinin, antrenörlerin ve sporcuların zihinsel dayanıklılık ve başarı motivasyonu hakkında gerekli bilgi ve donanımlara sahip olmaları sağlanarak sürdürülebilir başarıyı artırmak aynı zamanda da uluslararası arenada sporcularımızın başarılı olmasının önünü açarak ülkemizin güzel bir şekilde temsil edilmesi sağlanabilir.

7. KAYNAKÇA

1. Kurtoğlu A. Sekiz Haftalık Core Antrenmanın Ampute Futbolcularda Fizyolojik ve Teknik Parametrelere Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2021.
2. Kızılcıoğlu H. Ampute Futbolcularda F-11 + Programının Fiziksel Uygunluk Düzeyine Etkisi. Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2014.
3. Yazıcıoğlu K. Amputee Sports for Victims of Terrorism [Elektronik Sürüm]. Ankara: IOS Pres. 2007.
4. Yetim A. Sosyoloji ve Spor. Ankara: Berikan, 2015.
5. Ardahan F. Bireyleri rekreatif spor etkinliklerine motive eden faktörlerin remm ölçeğini kullanarak çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmesi: Antalya Örneği. Pamukkale Journal Of Sport Sciences, 2013; 4(2), 1-15.
6. Tok S. Performans Sporcusu ve Spor Yapmayan Üniversite Öğrencilerinde Duygusal Zekâ İle Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması. Doktora Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, 2008.
7. Türkoğlu F. Taekwondo Sporcularının Zihinsel Dayanıklılıklarının İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019.
8. Altıntaş A. Sporcuların Zihinsel Dayanıklılıklarının Belirlenmesinde Optimal Performans Duygu Durumu, Güdülenme Düzeyi ve Hedef Yöneliminin Rolü. Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2015.
9. Karadağ D. Yüzme Antrenörlerinin Bir Liderlik Özelliği Olan İletişim Becerilerinin Yüzücülerin Motivasyonları Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2013.
10. Tazegül Ü. Comparison on motivation levels of sports people who rank among top three in championships of Turkey in Personal Branches. International Journal of Physical Education, Sports and Health, 2015: 78-82.
11. Aksoy S. Aktif Spor Yapan Sporcuların Pandemi Sürecinde Covid-19 Salgınına Karşı Yakalanma Kaygı Düzeyi ile Spora Özgü Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Tekirdağ İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ: Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2021.
12. Aydoğdu M. Engelli Sporcularda Narsisizm ve Saldırganlık Düzeylerinin Başarı Motivasyonu Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Niğde: Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020.
13. Akgül A. <https://www.ahmetakgul.com.tr/index.php/uzmanliklar/damar-hastaliklari/686-amputasyon>, 31.03.2022.
14. Biobilgi. <https://www.biobilgi.com/ampute-ne-demek-ampute-futbol-nedir/>, 01.02.2022.
15. Avcı O. Tekerlekli Sandalye Basketbol Sporcuları ile Ampute Futbol Sporcularının Üst Ekstremitte Fiziksel Uygunluklarının Değerlendirilmesi ve Karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Malatya: İnönü Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019.
16. Sunay H. Ampute Futbol Oyun Kuralları Kitabı. TBESF Dijital Basım, 2013.
17. Sarıgöz AO, Kayıhan G, Erkılıç AO ve Özkan A. "Türkiye'de ampute futbol'un kısa tarihçesi". Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (Uksad), 3 (Special Issue 2), 2017: 53-60.

18. Şanal A. Ampute Futbolcuların Mevkilerine Göre Fiziksel Performans Parametrelerinin Sezonsal İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, 2021.
19. Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/dunyadan-spor/ampute-futbol-milli-takimi-ust-uste-ikinci-kez-avrupa-sampiyonu/2369085/> 21.06.2022
20. Maksat Bilgi. <https://maksatbilgi.com/zihinsel-dayaniklilik-nedir-nasil-arttirilir/> 31.03.2022.
21. Yıldız AB, Sporcularda Zihinsel Dayanıklılık ve Öz Yeterlilik Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2017.
22. Karharman A. Elit Dağ Koşusu Sporcularında Pozitif Algı ve Zihinsel Dayanıklılık Düzeylerinin Başarı Motivasyonu Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2017.
23. Klag S, Bradley G. The role of hardiness in stress and illness: an exploration of the effect of negative affectivity and gender. *British Journal of Health Psychology*. 2004; 9: 137-161.
24. Bayköse N. Sporcuların Kendinle Konuşma ve Tutkunluk Düzeylerinin Zihinsel Dayanıklılık Düzeylerini Belirlemedeki Rolü. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2017.
25. Türkyılmaz HB. Futbolcuların Zihinsel Dayanıklılık Düzeyleri ile Sporda Mücadele ve Tehdit Algılarının Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019.
26. Jones M, Meijen C, McCarthy PJ, Sheffield DA. theory of challenge and threat states in athletes. *International Review of Sport and Exercise Psychology*. 2009; 2: 161–180.
27. Cattell RB. *Personality and motivation structure and measurement*. Oxford, England: World Book Co, 1957.
28. Kobasa SC. Personality and resistance to illness. *American Journal of Community Psychology*. 1979; 7(4): 413-423.
29. Clough PJ, Earle K, Sewell D. Mental toughness the concept and its measurement. in ı. cockerill (Ed.), *Solutions in Sport Psychology*, 2002; 32-46.
30. Jones G, Hanton S, Connaughton D. A framework of mental toughness in the world's best performers. *the sport psychologist*, 2007; 21: 243-264.
31. Biçer T. Yaşamda ve Sporda Doruk Performans. 20.Yıl Özel Baskısı, Beyaz Yayınları, İstanbul, 2008; 19: 103-106-107.
32. Crust L. ve Clough PJ. Developing mental toughness: from research to practice. *Journal of Sport Psychology in Action*, 2011; 2: 21-32.
33. Sheard M. *Mental Toughness: The mindset behind sporting achievement*. Second Edition, Hove, East Sussex: Routledge, 2012.
34. Özdemir F. <https://www.dr-fatmaozdemir.com/calisma.php?id=21> 31.03.2022.
35. Eren E. *Örgütsel Davranış ve Örgüt Psikolojisi*. Cilt 5, Beta Yayınları, İstanbul, 1998.
36. Yalçın İ, Turgut M, Gacar A, Çalık F. Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda öğrenim gören kadın sporcuların spora katılım motivasyonlarının bazı değişkenlere göre

araştırılması. Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, (Uksad), 3 (Special Issue 2), 2017: 201-210.

37. Fidan N. Okulda Öğrenme ve Öğretme. Beta Basımevi, İstanbul, 1997.
38. Koç İ. Bireysel ve Takım Sporlarında Zihinsel Dayanıklılığın Umutsuzluk ve Başarı Motivasyonu Bakımından Etkilerinin Belirlenmesi. Doktora Tezi, Kahramanmaraş: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2021.
39. Öğülmüş S. Güdüleme (motivasyon) Kuramları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Eğitim Araştırma Uygulama Merkezi Yayınları, Ankara, 2002: 92-105.
40. Konter E. Sporda Motivasyon. Saray Tıp Kitabevi, İzmir: 1995.
41. Duman B. Üstbilişe Dayalı Bir Öğretim Uygulamasının Öğretmen Adaylarının Akademik Başarı, Üstbilişsel Farkındalık, Başarı Motivasyonu ve Eleştirel Düşüncelerine Etkisi. Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Elazığ: 2013.
42. Duman N. Sporcularda Başarı Motivasyonu ve Özerk Benlik Yönetimi İlişkisinde Antrenörün Sporculara Yönelik Öğretimsel Liderlik Davranışlarının Rolü. Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Kocaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü 2018.
43. Koç Ş. “Spor Psikolojisine Giriş”. Saray Tıp Kitabevi, 1994: 201.
44. İkizler C, Karagözoğlu C. Sporda Başarının Psikolojisi. Alfa Basım Yayım Dağıtım, İstanbul, 1997.
45. Nar A. 9-14 Yaş Grubu Tenis Sporcularında Algılanan Ebeveyn Tutumları ile Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2021.
46. Cüceloğlu D. İnsan ve Davranışı. İstanbul: Remzi Kitabevi, 1999.
47. Aktop A. Spora Özgü Başarı Motivasyonu ile Psikolojik ve Yapısal Özellikler Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya: Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2002.
48. Çam İ. Sporda Bir Olgu Olarak Motivasyon ve Motivasyonun Sportif Performans Üzerine Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1990.
49. Başer E. Uygulamalı Spor Psikolojisi. 3. Basım, Bağırhan Yayinevi, Ankara, 1998: 186-188.
50. TBESF.<http://www.tb esf.org.tr/branslar/?catid=1&pid=1&seasonid=21&lid=1&weekid=13/> 18.06.2022.
51. Sheard M, Golby J, Van Wersch A. Progress towards construct validation of the sports mental toughness questionnaire (SMTQ). European Journal Of Psychological Assessment, 2009; 25: 186-193.
52. Altıntaş A, Kuruç PB. Sporda zihinsel dayanıklılık envanteri'nin psikometrik özelliklerinin incelenmesi. Spor Bilimleri Dergisi Hacettepe Journal of Sport Sciences, 2016: 27 (4), 162–171.
53. Willis DJ. Three scales to measure sport related motives in sports. Journal of Sport Psychology, 1982; 4: 338-353.

54. Tiryaki Ş, Gödelek E. Spora özgü başarı motivasyonu ölçeğinin türk sporcuları için uyarlama çalışması. 1.Uluslararası Spor Psikolojisi Sempozyumu Bildiri Kitapçığı, Ankara, Bağırhan Yayınevi, 1997: 128-141.
55. Tabachnick BG, Fidell LS. Using Multivariate Statistics,6.edition, Pearson Education, 2013.
56. Büyüköztürk Ş, Çokluk Ö, Köklü N. Sosyal Bilimler İçin İstatistik, Pegem Akademi, 24.Baskı, Ankara, 2020.
57. Yazıcı A. Profesyonel Basketbol Oyuncularında Zihinsel Dayanıklılık ve Duygusal Zekânın Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi Ankara: Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2016.
58. Nas K, Temel V. Mental toughness of students: Levels of hockey players mental toughness of the athletes. Asian Journal of Education and Training, 2019; 5(1): 224-228.
59. Uçar UM, Kaplan T. Konya amatör lig oyuncularında zihinsel dayanıklılığın incelenmesi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2020: 14(2), 145-157.
60. Dede YE. Elit Güreşçilerin Zihinsel Dayanıklılıklarının İncelenmesi. Aydın: Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2019.
61. Sarı İ, Sağ S, Demir AP. Sporda zihinsel dayanıklılık: taekwondo sporcularında bir inceleme. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2016; 22(4): 131-147.
62. Yarayan YE, Yıldız AB, Gülşen D. Elit düzeyde bireysel ve takım sporu yapan sporcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2018; 11(57), 992-999.
63. Lin Y, Clough PJ, Welch J, Papageorgiou KA. Individual differences in mental toughness associate with academic performance and income. Personality and Individual Differences 2017; 113: 178-183.
64. Fisher S, Hood B. The stress of the transition to university: A longitudinal study of psychological disturbance, absent- mindedness and vulnerability to homesickness. British journal of psychology 1987; 78(4): 425-441.
65. Crust L, Earle K, Perry J, Earle F, Clough A, Clough PJ. Mental toughness in higher education: Relationships with achievement and progression in first-year university sports students. Personality and individual differences, 2014; 69: 87-91.
66. Tekkurşun Demir G, Türkeli A. Spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin egzersiz bağımlılığı ve zihinsel dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi. spor bilimleri araştırmaları dergisi, 2019; 4(1): 10-24.
67. Eroğlu O, Ünveren A, Ayna Ç, Müftüoğlu NE. Spor bilimleri fakültesindeki öğrencilerin sporda zihinsel dayanıklılık ve sporda ahlaktan uzaklaşma düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Türkiye Spor Bilimleri Dergisi, 2020; 4(2):100-110.
68. Onan M. Profesyonel Futbolcuların Antrenman Öncesi ve Sonrası Performans Beklenti ve Değerlendirmeleri ile Benlik Saygısı, Zihinsel Dayanıklılık ve Ego ve Görev Yönelimi Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017.
69. Kayhan RF, Aydoğan H, Hacıcaferoğlu S, Erdemir İ. Takım ve bireysel sporlar ile ilgilenen sporcuların zihinsel dayanıklılık durumlarının incelenmesi. sportif bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 2018; 5(2): 55-64.

70. Kartal Z, Güvendi B, Türksoy A, Altıncı EE. Takım sporcularının imgeleme kullanımları ile başarı motivasyonları arasındaki ilişki. İstanbul üniversitesi spor bilimleri dergisi, 2017; 7(1): 41-53.
71. Balkis F. Elit Seviyedeki Tenisçilerin Görev ve Ego Yönelimi Hedeflerinin Başarı Motivasyonlarına Etkisinin Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ağrı: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
72. Filiz B, Demirhan G. Akademik ve spor başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. spormetre beden eğitimi ve spor bilimleri dergisi 2018; 16(2): 138-152.
73. Engür M. Elit Sporcularda Başarı Motivasyonunun, Durumluk Kaygı Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2002.
74. Gacar A. Examination os sport-specific achievement motivation level of super league handball players in universities. european journal of experimental biology, 2013; 3(1): 181-184.
75. Yalçın İ. İşitme Engelli Futsal Sporcularının Başarı Motivasyon Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2015.
76. Can Y, Güven H, Soyer F, Demirel M, Bayansalduz M, Şahin K. Elit taekwondo sporcularında aile-antrenör-kulüp desteği ve başarı motivasyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi. uluslararası insan bilimleri dergisi, 2009; 6(2): 241-252.
77. Abakay U. Futbolcu-Antrenör İletişiminin Farklı Statülerdeki Futbolcuların Başarı Motivasyonu ile İlişkisi. Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 2010.
78. Turhan M. Profesyonel Futbolcularda Depresyon Düzeyi, Anksiyete Düzeyi ve Kişilik Özellikleri ile Sporda Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: İstanbul Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Bölümü, 2009.

8. EKLER

EK -1 KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sayın Katılımcı

Bu bölümde size ait kişisel bilgiler yer almaktadır. Vereceğiniz bilgi yapılacak akademik çalışma dışında hiçbir şekilde kullanılmayacak ve bu bilgiler üçüncü bir kişiyle asla paylaşılmayacaktır. Aşağıda verilen özelliklerden size uygun olanı işaretleyiniz/yazınız.

DANIŞMAN

Prof. Dr. Eyyup NACAR

Hüseyin ESER

Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

1) Yaşınız:

18-21 22-25 26-29 30 yaş ve üzeri

2) Medeni Durum:

Evli Bekâr

3) Eğitim Düzeyiniz:

Okur-yazar değil İlkokul Ortaokul Lise Üniversite

4) Spor Yapma Yılı:

1-3 yıl 4-6 yıl 7-9 yıl 10-12 yıl 13 yıl ve üzeri

5) Aynı antrenör ile kaç yıldır çalışıyorsunuz:

1-3 yıl 4-6 yıl 7-9 yıl 10 yıl ve üzeri

EK 2: ZİHİNSEL DAYANIKLILIK ÖLÇEĞİ

Değerli Katılımcılar,

Aşağıdaki maddelerin her biri bir durumu ifade etmektedir. Bu ifadelere hangi oranda katılıp katılmadığınızı sizin için uygun olan rakam üzerine (X) işareti koyarak belirtiniz.

		Kesinlikle	Genellikle	Nadiren	Hiçbir Zaman
1	Soğukkanlılığımı bir an kaybetsem bile tekrar kazanabilirim				
2	Kötü performans göstermekten endişelenirim				
3	Yapmak zorunda olduğum görevleri tamamlamakta kararlıyım				
4	Görevde yetersiz kalma duygusundan çok etkilenirim.				
5	Yeteneğim konusunda sarsılmaz bir güvene sahibim				
6	Baskı altında iken iyi performans göstermek için yapmam gerekene sahibim				
7	Olaylar istediğim gibi gitmezse hayal kırıklığına uğrar ve sinirlenirim.				
8	Zor durumlarda vazgeçerim				
9	Beklemediğim veya kontrol edemediğim olaylar karşısında kaygılanırım				
10	Dikkatim kolaylıkla dağılır ve konsantrasyonumu kaybederim				
11	Beni diğer yarışmacılardan ayıran niteliklere sahibim				
12	Kendime zor ve mücadelecî hedefler belirlemek konusunda sorumluluk alırım				
13	Potansiyel tehditleri olumlu fırsatlar olarak yorumlarım				
14	Baskı altında güven ve sorumlulukla kararlar alabilirim				

EK 3: SPORA ÖZGÜ BAŞARI MOTİVASYONU ÖLÇEĞİ

		Hiçbir Zaman	Çok Az	Bazen	Oldukça Fazla	Her Zaman
1.	Takım arkadaşlarım oyundaki mücadeleciliğime saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
2.	Maçtan hemen önce gergin oluyorum ve olduğum Yer de duramıyorum.	1	2	3	4	5
3.	Takım arkadaşlarımı oyuna ısındırma becerisine sahibim.	1	2	3	4	5
4.	Zor bir antrenman anında çalıştırıcının takdiri bana zorluğu unutturur.	1	2	3	4	5
5.	Diğerleri beni önde gelen bir yarışmacı olarak görmüyorlar.	1	2	3	4	5
6.	İyi oyun çıkarmak heyecan veriyor.	1	2	3	4	5
7.	Takım arkadaşlarım liderlik yeteneğime saygı duyarlar.	1	2	3	4	5
8.	İzleyiciler varken daha iyi oynadığımı düşünüyorum.	1	2	3	4	5
9.	Takım arkadaşlarım kadar sert ve dayanıklı görünmüyorum.	1	2	3	4	5
10.	Takım arkadaşlarım is bitiriciliğimi ve kararlılığımı beğeniyor.	1	2	3	4	5
11.	Diğer oyuncuların eğitilmesi için çok çaba gösteriyorum.	1	2	3	4	5
12.	Spordaki geçmiş başarılarımdan söz etmeyi seviyorum.	1	2	3	4	5
13.	Takım lideri olmaktan hoşlanırım.	1	2	3	4	5
14.	Maçta kendimi oyuna öylesine veriyorum ki geçici olarak gerçeğe bağlantımı yitiriyorum.	1	2	3	4	5
15.	Kaybedilen bir maçtan sonra uyumakta güçlük çekiyorum.	1	2	3	4	5
16.	Bir maçı kazanınca kendimi çok tatmin olmuş hissediyorum.	1	2	3	4	5
17.	Bir maçtan önce sakin olmak benim için çok zor.	1	2	3	4	5
18.	Yeteneklerini geliştirmek için fazladan antrenman yapmaya istekli olan sporcuları takdir ediyorum.	1	2	3	4	5
19.	İnsanların maç sırasında beni izlemelerinden hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
20.	Sporda başarılı olmayı istiyorum.	1	2	3	4	5

21.	Benimle aynı düzeyde olan birisiyle başa baş mücadele ederken kazanmaktan çok kaybederim.	1	2	3	4	5
22.	Kaybetmek beni gereğinden fazla etkiliyor.	1	2	3	4	5
23.	Sporunda başarılı olmak için yıl boyu çalışmayı isterim.	1	2	3	4	5
24.	Amacım bir spor dalında önde gelen biri olmaktır.	1	2	3	4	5
25.	Maç sırasında, maçı verebilecek bir hata yaparsam kendime gelmem biraz zaman alır.	1	2	3	4	5
26.	İyi bir sporcu olmak benim için önemli değildir.	1	2	3	4	5
27.	Bazen maçı kaybettiğimizde günlerce bunu kendime dert ederim.	1	2	3	4	5
28.	Bir maçtan hemen sonra karnıma ağrılar girer.	1	2	3	4	5
29.	Sportif kapasitemi beğenmiyorum.	1	2	3	4	5
30.	Çok yetenekli rakiplere karşı daha iyi oynadığımı sanıyorum	1	2	3	4	5
31.	En iyisini yapmak için çok çaba gösteririm.	1	2	3	4	5
32.	Birisi hakkında maç hakkında konuşurken heyecanlanıyorum.	1	2	3	4	5
33.	Tanımak umuduyla spor branşında çok çalışıyorum.	1	2	3	4	5
34.	Bir hata yaptığımda maçın geri kalan bölümünde bu beni çok üzüyor	1	2	3	4	5
35.	Bir takım arkadaşımın oynamasına yararlı olacak önerilerde bulunmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
36.	Başkaları için güç bulduğu bir görevin bana verilmesinden zevk duyuyorum.	1	2	3	4	5
37.	Bir maçtan önce olabilecekleri kendime çok dert etmiyorum.	1	2	3	4	5
38.	Sezon dışında sporu unutmaktan hoşlanıyorum.	1	2	3	4	5
39.	Maçtan önceki gece uyumakta güçlük çekiyorum.	1	2	3	4	5
40.	Başarıya açılan yol, şanstın çok daha fazla çalışmadan geçer.	1	2	3	4	5

EK 4: ETİK KURUL RAPORU

TOPLANTI TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR NO	ÇALIŞMACILARIN ADI SOYADI
18.05.2021	12	5	Sorumlu Araştırmacı : Prof. Dr. Eyyup NACAR Yardımcı Araştırmacı: Hüseyin ESER

KARAR

<p>“Türkiye Ampute Futbol Süper Ligi’nde Oynayan Sporcuların Zihinsel Dayanıklılık ve Başarı Motivasyonu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” konulu çalışma etik kurulumuzda görüşülmüş olup; çalışmanın etik kurallara uygun olduğuna oybirliğiyle karar verilmiştir.</p>

Prof. Dr. Mehmet Nuri GÖMLEKSİZ (Başkan)			
Prof. Dr. Sebahattin DEVECİOĞLU (Üye)	İmza	Doç. Dr. Rıfat BİLGİN (Üye)	İmza
Prof. Dr. Süleyman İLHAN (Üye)	İmza	Doç.Dr. Haki PEŞMAN (Üye)	İmza
Prof. Dr. Erkan Turan DEMİREL (Üye)	İmza	Doç.Dr. Yunus Emre KARAKAYA (Üye)	İmza
Doç. Dr. Taner YILDIRIM (Üye)	İmza	Doç.Dr. Ayşe Ülkü KAN (Üye)	İmza
Doç.Dr. İrfan EMRE (Üye)	İmza	Dr.Öğr. Üyesi Serkan BİÇER (Üye)	İmza
Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurul Sekreteri: Pınar ARSLAN			İmza

9. ÖZGEÇMİŞ

İlköğrenimime Ceyhan Namık Kemal İlköğretim Okulu'nda başlayıp Kuluncak Celal Yenitur İlköğretim Okulu'nda bitirdim. Ortaöğretimi Malatya iline bağlı Darende ilçesinin Mustafa İclal Başer Anadolu Lisesi'nde tamamladım. 2015-2016 Eğitim ve Öğretim Yılında Fırat Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesinde Spor Yöneticiliği Bölümünü kazandım ve 2019 yılında bu bölümden mezun oldum. 2019-2020 Eğitim ve Öğretim Yılıının Bahar Yarıyılında Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine kabul edilip eğitimimi burada tamamladım.